

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI ¹⁾

z dnia 2009 r.

**w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej
w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem
Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013**

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z 2008 r. Nr 98, poz. 634, Nr 214, poz. 1349 i Nr 237, poz. 1655 oraz z 2009 r. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwracania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”, zwanej dalej „płatnością rolnośrodowiskową”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, zwanym dalej „Programem”, w tym:

- 1) tryb składania wniosków o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej;
- 3) przypadki, w których następca prawny wnioskodawcy albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwanego dalej „gospodarstwem rolnym”, lub jego części, lub wszystkich zwierząt ras lokalnych objętych zobowiązaniem rolnośrodowiskowym, zwanych dalej „stadem zwierząt ras lokalnych”, może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania;

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).

- 4) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, oraz warunki i tryb przyznania tej płatności;
- 5) sposób dokonywania oceny wagi stwierdzonej niezgodności, o której mowa w art. 48 ust. 1 li. c rozporządzenia Komisji (WE) nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów pomocy bezpośredniej w zakresie wspólnej polityki rolnej oraz określonych systemów wsparcia dla rolników (Dz. Urz. UE L 141 z 30.04.2004, str. 18, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 44, str. 243, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 796/2004”, w przypadku niezgodności w zakresie minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin;
- 6) wyrażoną w procentach wielkość zmniejszenia płatności rolnośrodowiskowej w zależności od dokonanej oceny wagi stwierdzonej niezgodności, a także przypadki, które uznaje się za drobną niezgodność, o której mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 40, str. 269, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1782/2003”;
- 7) szczegółowe warunki i tryb podejmowania działań, o których mowa w art. 6 ust. 3 i art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1782/2003, w przypadku niestosowania zmniejszeń lub wykluczeń określonych w tych przepisach;
- 8) kategorie siły wyższej i wyjątkowe okoliczności, inne niż wymienione w przepisach rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady

(WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 15, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1974/2006”, w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy.

§ 2. 1. Płatność rolnośrodowiskową przyznaje się rolnikowi w rozumieniu art. 2 lit. a rozporządzenia nr 1782/2003, zwanemu dalej „rolnikiem”, jeżeli:

- 1) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) łączna powierzchnia posiadanych przez niego działek rolnych w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, na których jest prowadzona działalność rolnicza w rozumieniu art. 2 lit. c rozporządzenia nr 1782/2003, zwanych dalej „działkami rolnymi”, wynosi co najmniej 1 ha;
- 3) realizuje 5-letnie zobowiązanie rolnośrodowiskowe, o którym mowa w art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „zobowiązaniem rolnośrodowiskowym”, obejmujące wymogi wykraczające ponad podstawowe wymagania, w ramach określonych pakietów i ich wariantów, zgodnie z zarejestrowanym w systemie informatycznym prowadzonym przez Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie planem działalności rolnośrodowiskowej;
- 4) spełnia warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów określone w rozporządzeniu.

2. Plan działalności rolnośrodowiskowej sporządza się przy udziale podmiotu prowadzącego działalność w zakresie doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o

wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwanej dalej „ustawą”, na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”.

3. Zawartość planu działalności rolnośrodowiskowej określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Podstawowymi wymaganiami, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, są:

- 1) wymogi i normy określone w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego;
- 2) minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie wymogi obowiązkowe, o których mowa w art. 39 ust. 3 rozporządzenia wymienionego w § 2 ust. 1 pkt 3, wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia.
- 3) inne odpowiednie wymogi obowiązkowe, o których mowa w art. 39 ust. 3 rozporządzenia wymienionego w § 2 ust. 1 pkt 3, wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Zobowiązanie rolnośrodowiskowe jest realizowane w ramach co najmniej jednego z następujących pakietów:

- 1) Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne;
- 3) Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone;
- 4) Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000;
- 5) Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000;
- 6) Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
- 7) Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
- 8) Pakiet 8. Ochrona gleb i wód.

2. Rolnik realizujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe powinien:

- 1) zachować występujące w gospodarstwie rolnym i określone w planie działalności rolnośrodowiskowej trwałe użytki zielone w rozumieniu art. 2 pkt 2

rozporządzenia nr 796/2004, zwane dalej „trwałymi użytkami zielonymi”, oraz elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo, tworzące ostoje dzikiej przyrody;

- 2) prowadzić, na formularzu udostępnionym przez Agencję, rejestr działalności rolnośrodowiskowej zawierający wykaz wypasów zwierząt oraz działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin, przy czym rejestr ten, w odniesieniu do zastosowania nawozów, prowadzi się dla całego gospodarstwa rolnego;
- 3) przestrzegać innych wymogów określonych dla danego pakietu lub wariantu.

3. Wymogi dla poszczególnych pakietów i ich wariantów określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Zobowiązanie rolnośrodowiskowe nie może ulec zmianie w trakcie jego realizacji, chyba że zmiana ta polega na:

- 1) jednorazowym zwiększeniu, od drugiego roku realizacji tego zobowiązania, powierzchni użytków rolnych, na których to zobowiązanie jest realizowane w zakresie pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5;
- 2) zmniejszeniu albo zwiększeniu powierzchni użytków rolnych, na których to zobowiązanie jest realizowane, na skutek:
 - a) zmiany miejsca uprawy roślin w ramach wariantu pierwszego, drugiego lub trzeciego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6,
 - b) przemiennego stosowania wsiewek poplonowych lub międzyplonów na różnych działkach rolnych w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8;
- 3) jednorazowym zwiększeniu, od drugiego roku realizacji tego zobowiązania, liczby zwierząt objętych tym zobowiązaniem w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7;
- 4) jednorazowym dodaniu, od drugiego roku realizacji tego zobowiązania, pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4, 5 lub 7;
- 5) zamianie wariantów pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2 lub 8.

2. W przypadku zmiany zobowiązania rolnośrodowiskowego jest wymagana zmiana planu działalności rolnośrodowiskowej. Do zmiany planu działalności rolnośrodowiskowej stosuje się odpowiednio przepis § 2 ust. 2.

3. Zmianę zobowiązania rolnośrodowiskowego zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej na rok, w którym rolnik realizuje zmienione zobowiązanie rolnośrodowiskowe.

§ 6. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana w ramach dowolnej liczby pakietów, z tym że:

- 1) pakiet wymieniony w § 4 ust. 1 pkt 2 nie może być realizowany równocześnie z pakietem wymienionym w § 4 ust. 1 pkt 1 lub 8;
- 2) wariant trzeci lub czwarty pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2 nie mogą być realizowane równocześnie na tych samych użytkach rolnych z pakietem wymienionym w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5;
- 3) pakiety wymienione w § 4 ust. 1 pkt 3 – 5 nie mogą być realizowane równocześnie na tych samych użytkach rolnych.

§ 7. Płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1:

- 1) pkt 1 – może być przyznana, jeżeli pakiet ten jest realizowany na obszarze całego gospodarstwa rolnego;
- 2) pkt 2 – może być przyznana, jeżeli:
 - a) rolnik prowadzi produkcję rolną zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym, przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. UE L 189 z 20.07.2007, str. 1, z późn. zm.) oraz przepisami wydanymi w trybie przepisów tego rozporządzenia, w szczególności w zakresie uprawy roślin,
 - b) rolnik utrzymuje obsadę bydła, owiec, kóz lub koni w wysokości co najmniej 0,3 DJP, ustalonej na podstawie współczynników przeliczeniowych, o których mowa w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, z 2005 r. Nr 92, poz. 769 oraz z 2007 r. Nr 158,

poz. 1105), na hektar trwałych użytków zielonych – w przypadku wariantu trzeciego i czwartego tego pakietu;

- 3) pkt 4 i 5 – może być przyznana, jeżeli rolnik posiada dokumentację przyrodniczą stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez podmiot, o którym mowa w § 2 ust. 2, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego w ramach określonych wariantów tych pakietów, na formularzu udostępnionym przez Agencję;
- 4) pkt 6:
 - a) w ramach wariantu trzeciego – może być przyznana, jeżeli rolnik rozmnaża nasiona roślin na podstawie nieodpłatnej umowy z jednostką badawczą – rozwojową, koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, określającej powierzchnię, na której są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion, oraz powierzchnię gruntów ornych stanowiących strefę ochronną tych roślin (otuliny), przy czym powierzchnia otuliny nie może być większa od powierzchni, na której są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion,
 - b) w ramach wariantu czwartego – może być przyznana, jeżeli rolnik posiada sad, w którym znajduje się co najmniej 12 drzew mających nie mniej niż 15 lat, z co najmniej 4 gatunków lub odmian, przy czym korony tych drzew znajdują się na wysokości co najmniej 120 cm, a obwód ich pni na wysokości około 1 m jest nie mniejszy niż 47 cm;
- 5) pkt 7 – może być przyznana, jeżeli rolnik utrzymuje wpisane do księgi hodowlanej krowy, klacze, lochy lub matki owiec ras wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, objęte programem ochrony zasobów genetycznych.

§ 8. Płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do:

- 1) działek rolnych – w przypadku pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1 – 6 i 8;
- 2) krów, klaczy, loch lub matek owiec ras wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

§ 9. 1. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako grunty orne.

2. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako:

- 1) grunty orne, na których występują uprawy wymienione w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego, drugiego, piątego, szóstego, siódmego, ósmego, dziewiątego, dziesiątego, jedenastego i dwunastego;
- 2) trwałe użytki zielone – w przypadku wariantu trzeciego i czwartego;
- 3) sady, w których są uprawiane drzewa lub krzewy z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, jeżeli:
 - a) wszystkie uprawiane drzewa spełniają wymagania dotyczące wysokości i grubości elitarnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego, określone dla drzewek owocowych w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania oraz jakości materiału siewnego,
 - b) wszystkie uprawiane krzewy są ukorzenione i spełniają wymagania dotyczące średnicy elitarnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego, określone dla krzewów jagodowych w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania oraz jakości materiału siewnego- w przypadku wariantu dziewiątego, dziesiątego, jedenastego i dwunastego.

3. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako trwałe użytki zielone.

4. W przypadku pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych:

- 1) użytkowanych jako trwałe użytki zielone, na których występują:
 - a) siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego tych pakietów,
 - b) zbiorowiska roślinne wykazujące cechy jednostek fitosocjologicznych i siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku pozostałych wariantów tych pakietów;
- 2) położonych:

- a) poza obszarem Natura 2000 w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4,
- b) na obszarze Natura 2000 – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 5.

5. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako:

- 1) grunty orne, na których są uprawiane rośliny odmian miejscowych, wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie, zwanego dalej „krajowym rejestrem”, lub rośliny gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego i drugiego;
- 2) grunty orne, na których są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion na podstawie nieodpłatnej umowy z jednostką badawczą – rozwojową, koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, oraz grunty orne będące otuliną – w przypadku wariantu trzeciego;
- 3) sady, w których są uprawiane drzewa odmian wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r., jeżeli drzewa te rosną na co najmniej 60% powierzchni sadu – w przypadku wariantu czwartego.

6. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako grunty orne, na których są uprawiane rośliny:

- 1) jako wsiewka poplonowa – w przypadku wariantu pierwszego;
- 2) ozime jako międzyplon ozimy – w przypadku wariantu drugiego;
- 3) jare jako międzyplon ścierniskowy – w przypadku wariantu trzeciego.

§ 10. Płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych, których łączna powierzchnia wynosi:

- 1) nie więcej niż:
 - a) 5 ha – w przypadku wariantu dziesiątego pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5,
 - b) 0,3 ha – w przypadku wariantu trzeciego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6,

- c) 0,4 ha – w przypadku wariantu czwartego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 2) nie mniej niż:
- a) 0, 3 ha – w przypadku wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, w odniesieniu do upraw rolniczych,
 - b) 0,15 ha – w przypadku wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, w odniesieniu do upraw warzywnych,
 - c) wielkość powierzchni plantacji nasiennych roślin rolniczych wymagana przy wytwarzaniu materiału siewnego kategorii kwalifikowany na podstawie przepisów o nasiennictwie – w przypadku wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6.

§ 11. 1. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do krów, klaczy, loch lub matek owiec, jeżeli ich stan średnioroczny w stadzie wynosi co najmniej:

- 1) 4 krowy;
- 2) 2 klacze;
- 3) 5 matek owiec rasy olkuskiej albo 10 matek owiec pozostałych ras, przy czym liczba maciorek przypadających na 1 tryka nie może przekraczać 30 sztuk;
- 4) 10 loch rasy puławskiej;
- 5) 8 loch rasy złotnickiej białej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – 6 loch;
- 6) 8 loch rasy złotnickiej pstrej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – 3 lochy .

2. Płatność rolnośrodowiskowa przysługuje do nie więcej niż 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej lub 100 loch rasy złotnickiej białej, lub 100 loch rasy złotnickiej pstrej, utrzymywanych w jednym stadzie.

§ 12. Płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje do działek rolnych za realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego w ramach określonych pakietów lub ich wariantów, jeżeli wymogi tych pakietów lub wariantów są objęte programami działań mającymi na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu, zgodnie z przepisami Prawa wodnego.

§ 13. 1. Wysokość płatności rolnośrodowiskowej w danym roku ustala się jako iloczyn stawek płatności na:

- 1) hektar użytku rolnego i powierzchni działek rolnych lub
- 2) sztukę zwierzęcia i średniorocznego stanu krów, klaczy, loch i matek owiec.

2. Wysokość stawek płatności, o których mowa w ust. 1, dla poszczególnych pakietów i ich wariantów określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

3. W przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu na tych samych użytkach rolnych, wysokość płatności rolnośrodowiskowej ustala się jako sumę kwot przysługujących za realizację tych pakietów.

§ 14. 1. W przypadku pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1, 2, i 8 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100 % stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 50 ha;
- 2) 50 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 3) 10 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

2. W przypadku wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100% stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 10 ha;
- 2) 75% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 10 ha do 50 ha;
- 3) 50% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 4) 10% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

3. W przypadku pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5 płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100 % stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 50 ha;
- 2) 50 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 3) 10 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

4.. Przy obliczaniu wysokości płatności rolnośrodowiskowej uwzględnia się kolejno działki rolne, dla których obowiązują stawki płatności – od najwyższej do najniższej.

§ 15. 1. Średnioroczny stan krów, klaczy, loch i matek owiec ustala się co 12 miesięcy, począwszy od dnia 1 marca, dla każdej rasy oddzielnie, jako iloraz sumy liczby krów, klaczy, loch i matek owiec w każdym miesiącu obliczanej przez okres 11 miesięcy i liczby tych miesięcy. Liczbę krów w każdym miesiącu ustala się na dzień

przeprowadzonego próbnego udoju, a liczbę kłaczy, loch i matek owiec ustala się na pierwszy dzień każdego miesiąca.

2. W przypadku gdy średnioroczny stan krów, kłaczy, loch lub matek owiec jest niższy niż zadeklarowany w danym roku we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej, różnicę między wysokością płatności rolnośrodowiskowej wynikającą ze stanu zadeklarowanego a wysokością płatności rolnośrodowiskowej wynikającą ze stanu ustalonego zgodnie z ust. 1 potrąca się przy obliczaniu płatności rolnośrodowiskowej w kolejnym roku.

3. Jeżeli różnica, o której mowa w ust. 2, dotyczy piątego roku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7, rolnik zwraca część płatności rolnośrodowiskowej w wysokości odpowiadającej tej różnicy, w terminie czterech miesięcy od dnia wypłaty ostatniej płatności rolnośrodowiskowej.

§ 16. 1. W przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5, pierwsza płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości zwiększonej o kwotę przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych w rozumieniu art. 27 ust. 10 akapit drugi rozporządzenia nr 1974/2006, dotyczących sporządzenia dokumentacji przyrodniczej, której wysokość nie może przekraczać maksymalnej kwoty określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do kosztów transakcyjnych poniesionych w związku ze zwiększeniem powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe.

§ 17. 1. Wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny wnioskodawcy;
- 2) wskazanie pakietów lub wariantów, które będą realizowane w poszczególnych latach;
- 3) charakterystykę gospodarstwa rolnego;
- 4) oświadczenie o:
 - a) powierzchni działek ewidencyjnych,
 - b) powierzchni i sposobie wykorzystywania działek rolnych,
 - c) liczbie zwierząt ras lokalnych;

- 5) oświadczenia i zobowiązania wnioskodawcy związane z realizacją zobowiązania rolnośrodowiskowego, w tym zobowiązanie do przechowywania planu działalności oraz innych dokumentów dotyczących spełniania warunków przyznania płatności rolnośrodowiskowej lub związanych z tą płatnością, przez okres realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego oraz przez okres pięciu lat od dnia jego zakończenia;
- 6) informację o załącznikach dołączanych do wniosku.

2. Wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej i kolejnych płatności rolnośrodowiskowych składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej.

3. Wniosek może być wycofany w całości lub w części zgodnie z art. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2006 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 74, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1975/2006”, a także mogą być dokonywane zmiany w złożonym wniosku zgodnie z art. 7 i art. 8 ust. 3 tego rozporządzenia.

§ 18. W przypadku złożenia wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej po upływie terminu, płatność ta podlega zmniejszeniu zgodnie z art. 7 rozporządzenia nr 1975/2006.

§ 19. 1. Do wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej lub kolejnych płatności rolnośrodowiskowych – w przypadku dodania nowych pakietów w trakcie realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego lub zwiększenia powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe – dołącza się:

- 1) kopię zgłoszenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 93, poz. 898 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 541 i Nr 147, poz. 1033), do upoważnionej jednostki certyfikującej lub kopię zgłoszenia o którym mowa w art. 28 ust. 1 lit. a rozporządzenia Rady

- (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 – w przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2;
- 2) zaświadczenie odpowiednio regionalnego dyrektora ochrony środowiska, wojewody albo dyrektora parku narodowego o zgodności planu działalności rolnośrodowiskowej z planem ochrony dotyczącym rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, parku narodowego lub zaświadczenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska o zgodności planu działalności rolnośrodowiskowej z planem zadań ochronnych albo planem ochrony dotyczącymi obszaru Natura 2000, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.²⁾), a w przypadku braku planu ochrony lub planu zadań ochronnych oraz w przypadku obszaru, o którym mowa w art. 33 ust. 2 tej ustawy - opinię o zgodności planu działalności rolnośrodowiskowej z celami ochrony danego obszaru chronionego – w przypadku realizacji na tych obszarach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3, 4 lub 5;
 - 3) opinię regionalnego dyrektora ochrony środowiska o zgodnej ze stanem faktycznym kwalifikacji siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk lęgowych ptaków opisanych w dokumentacji przyrodniczej, o której mowa w § 7 pkt 3 – w przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5;
 - 4) dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru – w przypadku realizacji wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6;
 - 5) kopię umowy na rozmnażanie nasion zawartą z jednostką badawczą – rozwojową, koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6;
 - 6) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

2. Do wniosku o przyznanie kolejnych płatności rolnośrodowiskowych dołącza się:

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087 oraz z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 176, poz. 1238 i Nr 181, poz. 1286.

- 1) świadectwo oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia - informację o wynikach badania, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie – w przypadku realizacji wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 2) potwierdzenie prowadzenia produkcji nasiennej, wystawione przez jednostkę badawczo – rozwojową, koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 3) zaświadczenie o średniorocznym stanie zwierząt, do których przysługuje płatność rolnośrodowiskowa, wydane przez podmiot prowadzący księgę hodowlaną albo podmiot prowadzący ocenę wartości użytkowej zwierząt – w przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

3. W przypadku realizacji wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, do wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej za czwarty rok realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego dołącza się dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru.

4. W przypadku realizacji wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, do wniosku o przyznanie kolejnych płatności rolnośrodowiskowych, zamiast dokumentów wymienionych w ust. 2 pkt 1, dołącza się w pierwszym roku uprawy rośliny dwuletniej oświadczenie o założeniu plantacji nasiennej takiej rośliny.

5. W przypadku ostatniego roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, składa się w terminie do dnia 30 kwietnia roku, w którym kończy się realizacja tego zobowiązania.

§ 20. 1. Agencja udostępnia rolnikowi, który złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej, mapę jego gospodarstwa rolnego będącą fotograficznym obrazem powierzchni ziemi, uzyskanym ze zdjęć lotniczych lub satelitarnych, z oznaczeniem co najmniej granic i numerów działek ewidencyjnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, oraz granic, położonych na obszarze tego gospodarstwa:

- 1) rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych i obszarów Natura 2000, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz obszarów, o których mowa w art. 33 ust. 2 tej ustawy,
- 2) obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu, o których mowa w przepisach Prawa wodnego

- nie później niż ostatniego dnia lutego roku następującego po roku, w którym rolnik złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej.

2. Rolnik zaznacza na mapie, o której mowa w ust. 1, granice działek rolnych, na których realizuje poszczególne pakiety i warianty objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym, oraz występujące w jego gospodarstwie rolnym i określone w planie działalności rolnośrodowiskowej trwale użytki zielone oraz elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, a następnie dołącza tę mapę do wniosku o przyznanie drugiej płatności rolnośrodowiskowej.

3. W przypadku dodania nowych pakietów w trakcie realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego lub zwiększenia powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 21. 1. Rolnik realizuje zobowiązanie rolnośrodowiskowe od dnia 1 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej.

2. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzje administracyjne w sprawie przyznania pierwszej i kolejnych płatności rolnośrodowiskowych w terminie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej.

3. O każdym przypadku niezłażenia w terminie sprawy dotyczącej przyznania płatności rolnośrodowiskowej, kierownik biura powiatowego Agencji zawiadamia rolnika, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin złażenia sprawy.

4. Pierwszą płatność rolnośrodowiskową wypłaca się w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, a kolejne płatności – w terminie do ostatniego dnia lutego roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie kolejnej płatności.

§ 22. 1. W razie śmierci wnioskodawcy, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia wnioskodawcy lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, następca prawny wnioskodawcy może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras lokalnych, objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym wnioskodawcy.

2. Wniosek o wstąpienie do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy składa się w terminie 2 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Następca prawny wnioskodawcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następca prawny dołącza:

- 1) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego;
- 2) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

5. W przypadku następstwa prawnego będącego wynikiem śmierci wnioskodawcy, jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca wnioskodawcy dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2:

- 1) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
- 2) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
 - a) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
 - b) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, spadkobierca wnioskodawcy składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli z dokumentów, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i ust. 5, wynika, że jest więcej niż jeden następca prawny wnioskodawcy, następca prawny, wstępujący do postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej, dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oświadczenia pozostałych następców prawnych, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego następcy prawnego na miejsce wnioskodawcy i przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następca prawny wnioskodawcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej przez wnioskodawcę.

9. Decyzję w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej spadkobiercy wnioskodawcy wydaje się z zastrzeżeniem dopełnienia przez tego spadkobiercę warunku złożenia prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna.

§ 23. 1. W razie przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy, nowy posiadacz tego gospodarstwa lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras lokalnych, objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym wnioskodawcy.

2. Nowy posiadacz gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy podaje we wniosku o wstąpienie do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy dołącza:

- 1) kopię umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych;
- 2) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

4. Jeżeli posiadanie gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy, wstępujący do postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej, dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oświadczenia współposiadaczy, że wyrażają zgodę na wstąpienie nowego posiadacza na miejsce wnioskodawcy i przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej przez wnioskodawcę.

§ 24. 1. W razie śmierci beneficjenta, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia beneficjenta lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, następcy prawnemu beneficjenta może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras lokalnych, objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym beneficjenta, i są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Do trybu przyznawania płatności rolnośrodowiskowej następcy prawnemu beneficjenta stosuje się odpowiednio przepisy § 22 ust. 2 – 9.

§ 25. 1. W razie przeniesienia w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy posiadania gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta, nowemu posiadaczowi tego gospodarstwa lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras

lokalnych, objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym beneficjenta, i są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Nowy posiadacz gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta składa wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej w terminie 2 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta.

3. Do trybu przyznawania płatności rolnośrodowiskowej nowemu posiadaczowi gospodarstwa rolnego lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta stosuje się odpowiednio przepisy § 23 ust. 2 – 5.

§ 26. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika podstawowych wymagań, o których mowa w § 3 pkt 3, płatność rolnośrodowiskowa podlega zmniejszeniu albo nie przysługuje rolnikowi; przepisy art. 66 ust. 1 akapit pierwszy i ust. 2 – 5 oraz art. 67 rozporządzenia nr 796/2004 stosuje się odpowiednio, z tym że obniżka, o której mowa w art. 66 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia, wynosi 1%.

§ 27. 1. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach określonych wariantów poszczególnych pakietów, płatność rolnośrodowiskowa przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej, w części dotyczącej:

- 1) działek rolnych,
- 2) zwierząt lub

- w stosunku do których stwierdzono takie uchybienie.

2. Wysokość zmniejszeń płatności rolnośrodowiskowej, w przypadku o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

3. Jeżeli ponownie zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach tego samego wariantu, płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje temu rolnikowi w danym roku i w roku następnym, w części dotyczącej tego wariantu.

4. Jeżeli rolnik nie zachował któregokolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym i określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, płatność rolnośrodowiskowa przysługuje temu rolnikowi w

wysokości zmniejszonej o 20% do końca realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, począwszy od roku, w którym stwierdzono takie uchybienie. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. Jeżeli rolnik nie prowadzi rejestru działalności rolnośrodowiskowej, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2, płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje temu rolnikowi.

6. Przepisu ust. 4 nie stosuje się w przypadku, gdy rolnik nie zachował któregokolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym i określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo w wyniku przeniesienia w drodze umowy posiadania gruntów rolnych, na których występują takie użytki lub elementy krajobrazu, lub utraty posiadania takich gruntów, jeżeli ponadto do powierzchni tych gruntów nie została przyznana płatność rolnośrodowiskowa.

§ 28. 1. Płatność rolnośrodowiskowa podlega zwrotowi, jeżeli rolnik nie realizuje całego zobowiązania rolnośrodowiskowego, w szczególności w związku z niesporządzeniem planu działalności rolnośrodowiskowej albo sporządzeniem go niezgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu, lub nie spełnia innych warunków przyznania płatności rolnośrodowiskowej określonych w rozporządzeniu.

2. Płatność rolnośrodowiskowa podlega zwrotowi również w przypadku gdy rolnik:

- 1) nie przestrzega żadnych wymogów w ramach wariantu określonego pakietu, w szczególności w związku z dokonaniem wymiany działek, o której mowa w art. 10 ust. 6 rozporządzenia nr 1975/2006, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do działek rolnych, zwierząt lub stref buforowych objętych danym wariantem;
- 2) zmniejszył powierzchnię użytków rolnych, na których powinien realizować zobowiązanie rolnośrodowiskowe, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do działki rolnej objętej zmniejszeniem;
- 3) nie uzyskał właściwej jakości materiału siewnego w ramach realizacji wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, przy czym zwrotowi podlega 40% płatności rolnośrodowiskowej przyznanej za rok, w którym materiał siewny został wytworzony;

4) pomimo ponownego stwierdzenia uchybienia w przestrzeganiu przez tego rolnika wymogów w ramach tego samego wariantu, o którym mowa w § 27 ust. 3, nadal ich nie przestrzega.

3. Płatność rolnośrodowiskowa podlega zwrotowi w trybie i na zasadach określonych w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

§ 29. 1. Oceny wagi stwierdzonej niezgodności, o której mowa w art. 48 ust. 1 li. c rozporządzenia nr 796/2004, w przypadku niezgodności w zakresie podstawowych wymagań, o których mowa w § 3 pkt 2, dokonuje się przyznając każdej stwierdzonej niezgodności liczbę punktów.

2. Liczbę punktów ustala się zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia.

§ 30. Wyrażoną w procentach wielkość zmniejszenia płatności rolnośrodowiskowej w zależności od dokonanej oceny wagi stwierdzonej niezgodności w zakresie podstawowych wymagań, o których mowa w § 3 pkt 1, oraz przypadki, które uznaje się za drobną niezgodność, o której mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1782/2003, w tym zakresie, a także szczegółowe warunki i tryb podejmowania działań, o których mowa w art. 6 ust. 3 i art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1782/2003, w przypadku niestosowania zmniejszeń lub wykluczeń określonych w tych przepisach, określają przepisy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

§ 31. Żadna niezgodność w zakresie podstawowych wymagań, o których mowa w § 3 pkt 2, nie jest uznawana za drobną niezgodność, o której mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1782/2003.

§ 32. Inną, niż wymienione w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, kategorią siły wyższej lub wyjątkową okolicznością, w przypadku wystąpienia której zwrot pomocy nie jest wymagany, jest wyłączenie części nieruchomości, jeżeli takiego wyłączenia nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, uniemożliwiający dalszą realizację tego zobowiązania.

§ 33. 1. Rolnikowi, który realizuje co najmniej 3 lata program rolnośrodowiskowy na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 174, poz. 1809, z późn. zm.³⁾), w zakresie pakietów:

- 1) rolnictwo zrównoważone – może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1 lub 2,
 - 2) rolnictwo ekologiczne – może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2,
 - 3) utrzymywanie łąk ekstensywnych lub pakietu utrzymywanie pastwisk ekstensywnych – może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3, 4 lub 5,
 - 4) ochrona gleb i wód – może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1, 2 lub 8,
 - 5) ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich – może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7
- jeżeli spełnia warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej i w ramach zobowiązania rolnośrodowiskowego będzie realizował co najmniej taką samą liczbę pakietów i wyłącznie na tej samej powierzchni gruntów rolnych.

2. Płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1:

- 1) pkt 2 - 5 może być przyznana bez względu na liczbę dotychczas realizowanych pakietów;
- 2) pkt 4 lub 5 może być przyznana do co najmniej tej samej powierzchni gruntów rolnych.

§ 34. Do zobowiązań rolnośrodowiskowych podjętych na mocy rozporządzenia, o którym mowa w § 40, i do przyznawania kolejnych płatności rolnośrodowiskowych za realizację tego zobowiązania stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że przepisy niniejszego rozporządzenia stanowią inaczej.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 213, poz. 2160, z 2005 r. Nr 22, poz. 179 i Nr 131, poz. 1095, z 2006 r. Nr 75, poz. 521, z 2007 r. Nr 46, poz. 302 oraz 2008 r. Nr 190, poz. 1160.

§ 35. Płatność rolnośrodowiskowa za realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego podjętego na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w § 40, w zakresie Pakietu 9. Strefy buforowe nie przysługują, jeżeli rolnik złożył wniosek o przyznanie jednolitej płatności obszarowej do danej powierzchni gruntów rolnych lub przyznano mu taką płatność na dany rok.

§ 36. 1. Rolnicy realizujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe podjęte na mocy rozporządzenia, o którym mowa w § 40, w zakresie wariantu dziewiątego, dziesiątego, jedenastego lub dwunastego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2, są obowiązani uzupełnić materiałem ekologicznym spełniającym wymagania dotyczące wysokości i grubości elitarnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego, określone dla drzewek owocowych i krzewów owocowych w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania oraz jakości materiału siewnego, w sezonie wegetacyjnym 2009 r. obsadę drzew i krzewów do wysokości minimalnej obsady drzew i krzewów określonej w załączniku nr 8 do rozporządzenia i utrzymywać minimalną obsadę drzew i krzewów.

2. W przypadku uzupełnienia obsady drzew i krzewów zgodnie z ust. 1 płatność rolnośrodowiskowa nie podlega w 2009 r. zmniejszeniu z tytułu nieutrzymywania minimalnej obsady drzew i krzewów.

§ 37. Do zmiany zobowiązania zaciągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 r. stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia, z tym że rolnik realizujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe podjęte na mocy rozporządzenia, o którym mowa w § 40, w zakresie:

- 1) pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3, może z dniem 1 marca 2009 r. zmienić to zobowiązanie przez zamianę realizowanego pakietu, w całości lub w części, na pakiet wymieniony w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5, jeżeli spełnia warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej w ramach tych pakietów lub ich wariantów, określone w rozporządzeniu;
- 2) wariantu trzeciego lub czwartego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2, może z dniem 1 marca 2009 r. zmienić to zobowiązanie przez zamianę realizowanych wariantów, w całości lub w części, na pakiet wymieniony w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5, jeżeli spełnia warunki przyznania płatności

rolnośrodowiskowej w ramach tych pakietów lub ich wariantów, określone w rozporządzeniu.

§ 38. 1. W 2009 r. pierwszą płatność rolnośrodowiskową lub kolejną płatność rolnośrodowiskową – w przypadku zmiany w 2009 r. zobowiązania rolnośrodowiskowego – można przyznać, jeżeli plan działalności rolnośrodowiskowej został:

- 1) sporządzony w terminie do dnia 15 maja 2009 r.;
- 2) zarejestrowany w systemie informatycznym prowadzonym przez Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie do dnia 30 września 2009 r.

2. Jeżeli plan działalności rolnośrodowiskowej został sporządzony w terminie określonym w ust. 1 pkt 1 uznaje się, że zobowiązanie rolnośrodowiskowe jest realizowane od dnia 1 marca 2009 r.

§ 39. W 2009 r. do wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej lub kolejnych płatności rolnośrodowiskowych – w przypadku dodania nowych pakietów w trakcie realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego lub zwiększenia powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe – nie dołącza się dokumentu wymienionego w § 19 ust. 1 pkt 3.

§ 40. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 34, poz. 200).

§ 41. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Zawartość planu działalności rolnośrodowiskowej

I. Część ogólna – dotyczy wszystkich pakietów i powinna zawierać następujące informacje:

- 1) dane rolnika oraz podmiotu, przy udziale którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) czas realizacji planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 3) wykaz pakietów i wariantów, w ramach których rolnik realizuje zobowiązanie rolnośrodowiskowe;
- 4) szacunkową wysokość płatności rolnośrodowiskowej za realizację poszczególnych wariantów w ramach pakietów;
- 5) charakterystykę gospodarstwa rolnego, w tym określenie trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, występujących na obszarze tego gospodarstwa w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego.

II. Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych pakietów i wariantów; powinna zawierać wskazanie wymogów, jakie rolnik powinien przestrzegać w ramach poszczególnych pakietów i wariantów, oraz informacje niezbędne do prawidłowej realizacji tych pakietów i wariantów, w szczególności:

- 1) informacje dotyczące planowanego zmianowania roślin uprawnych, planowanych dawek azotu na hektar gruntów ornych i trwałych użytków zielonych, wraz z saldem bilansu azotu, oraz terminów koszenia lub wypasu – w przypadku realizacji Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) informacje dotyczące planowanego zmianowania roślin uprawnych, planowanego zagospodarowania nawozów naturalnych i organicznych, terminów koszenia lub wypasu oraz planowanego przeznaczenia plonu – w przypadku realizacji Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne;

- 3) opis trwałych użytków zielonych, plan wypasów przy użytkowaniu pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym oraz informację o obszarach nawożonych przez namuły rzeczne – w przypadku realizacji Pakietu 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone;
- 4) opis siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, plan wypasów przy użytkowaniu pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym, informację o obszarach nawożonych przez namuły rzeczne oraz:
 - a) szczegółowe wymagania w ramach wymogów wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia w odniesieniu do Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 oraz odpowiadające celom ochrony przyrody danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków określonymi przez podmiot, o którym mowa w § 2 ust. 2 rozporządzenia, na podstawie sporządzonej przez niego dokumentacji przyrodniczej – w przypadku realizacji wszystkich wariantów Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
 - b) wskazanie lat, w których dopuszcza się koszenie całej powierzchni trwałych użytków zielonych – w przypadku realizacji wariantu drugiego i czwartego Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
 - c) wskazanie roku, w którym dopuszcza się koszenie całej powierzchni trwałych użytków zielonych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
 - d) wskazanie roku, w którym dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia – w przypadku realizacji wariantu dziewiątego Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza

obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000;

5) informacje dotyczące:

- a) gatunku, odmiany rośliny, jeżeli jest znana, i powierzchni, na której jest uprawiana ta roślina w każdym roku – w przypadku realizacji wariantu pierwszego i drugiego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- b) rodzaju uprawy, gatunków roślin i liczby obiektów w danym roku, łącznej powierzchni i rodzaju strefy izolacyjnej – w przypadku realizacji wariantu trzeciego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- c) gatunku, odmiany, liczby drzew spełniających wymagania i łącznej powierzchni, na której są uprawiane te drzewa, oraz terminów wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, takich jak: cięcie sanitarne drzew i prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony, usuwanie odrostów i samosiewów, bielenie pni starych drzew i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie – w przypadku realizacji wariantu czwartego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;

6) informacje dotyczące gatunku i rasy zwierząt oraz informację o objęciu stada programem ochrony zasobów genetycznych, opis kierunku rozwoju stada i planowany stan docelowy – w przypadku realizacji Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;

7) planowane uprawy wsiewek poplonowych lub międzyplonów – w przypadku realizacji Pakietu 8. Ochrona gleb i wód.

III. Załącznik do planu działalności rolnośrodowiskowej:

1) stanowi szkic gospodarstwa rolnego z naniesionymi oznaczeniami:

- a) poszczególnych działek rolnych, na których mają być realizowane pakiety lub warianty, oraz
- b) trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, występujących na obszarze tego gospodarstwa w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego;

- 2) dokumentacja przyrodnicza – w przypadku Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000.

Minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, wraz z liczbą punktów przypisanych niezgodności oraz wysokością zmniejszeń, a także inne odpowiednie wymogi obowiązkowe

Tabela I.

Lp	WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW	NIEZGODNOŚCI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW	NARUSZENIA DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW	zasieg ¹⁾	dotkliwość ²⁾	trwałość ³⁾
1	niestosowanie nawozów niedopuszczonych do obrotu – art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033)	Nie przestrzega się zakazu stosowania nawozów niedopuszczonych do obrotu	Stwierdzono zastosowanie nawozów niedopuszczonych do obrotu	3 pkt	1 pkt	1 pkt
2	niestosowanie w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierające więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym	Nie przestrzega się zakazu stosowania w okresie roku dawki nawozu naturalnego	Stwierdzono zastosowanie w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierające więcej niż 170 kg azotu	5 pkt	3 pkt	3 pkt
				3 pkt	5 pkt	1 pkt
				5 pkt	3 pkt	3 pkt

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu:

- 1) 1 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego;
- 2) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z gospodarstwem;
- 3) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne.

²⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości – szybkości reakcji środowiska na naruszenie:

- 1) 1 pkt – negatywny efekt dla środowiska niewidoczny, lecz potencjalnie możliwy w nieokreślonym czasie;
- 2) 3 pkt – negatywny efekt dla środowiska niewidoczny, lecz bardzo prawdopodobny w kolejnym roku;
- 3) 5 pkt – negatywny efekt dla środowiska widoczny w tym samym roku.

³⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości:

- 1) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała;
- 2) 3 pkt – odwracalna długotrwała;
- 3) 5 pkt – nieodwracalna.

	składniku na 1 ha użytków rolnych – art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu	zawierające więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych	(N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych	5 pkt	5 pkt
3	przechowywanie gnojówki i gnojowicy w szczełnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu od dnia 1 stycznia 2011 r., a w przypadku obszarów szczególnie narażonych w rozumieniu przepisów w sprawie szczególnych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, o pojemności umożliwiającej przechowywanie tych nawozów przez okres co najmniej 6 miesięcy; zbiorniki te powinny być zamkniętymi w rozumieniu przepisów dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie	Nie przestrzega się nakazu przechowywania gnojówki i gnojowicy w szczełnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu od dnia 1 stycznia 2011 r., a w przypadku obszarów szczególnie narażonych w rozumieniu przepisów w sprawie szczególnych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, o pojemności umożliwiającej przechowywanie tych nawozów przez okres co najmniej 6 miesięcy, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, o pojemności umożliwiającej przechowywanie tych nawozów przez okres co najmniej 6 miesięcy; zbiorniki te powinny być zamkniętymi w rozumieniu przepisów dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie	Stwierdzono nieprzechowywanie gnojówki i gnojowicy w szczełnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu od dnia 1 stycznia 2011 r., a w przypadku obszarów szczególnie narażonych w rozumieniu przepisów w sprawie szczególnych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, o pojemności umożliwiającej przechowywanie tych nawozów przez okres co najmniej 6 miesięcy; zbiorniki te powinny być zamkniętymi w rozumieniu przepisów dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie	3 pkt	3 pkt
	– art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu oraz ust. 5 pkt 5 załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczególnych wymagań, jakimi powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 4, poz. 44).	podmioty, o których mowa w	Stwierdzono nieprzechowywanie przez	5 pkt	3 pkt
4	przechowywanie przez podmioty, o			3 pkt	1 pkt

	<p>których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, nawozów naturalnych, innych niż gnojówka i gnojowica, na nieprzepuszczalnych płytach, zabezpieczonych w taki sposób, aby wycieki nie przedostawały się do gruntu – od dnia 1 stycznia 2009 r.</p> <p>– art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu</p>	<p>art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, nie przechowują nawozów naturalnych, innych niż gnojówka i gnojowica, na nieprzepuszczalnych płytach, zabezpieczonych w taki sposób, aby wycieki nie przedostawały się do gruntu – od dnia 1 stycznia 2009 r.</p>	<p>podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, nawozów naturalnych, innych niż gnojówka i gnojowica, na nieprzepuszczalnych płytach, zabezpieczonych w taki sposób, aby wycieki nie przedostawały się do gruntu – od dnia 1 stycznia 2009 r.</p>	5 pkt	5 pkt	3 pkt
5	<p>przechowywanie przez podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, gnojówki i gnojowicy w szczelnych, zamkniętych zbiornikach do dnia 31 grudnia 2010 r.</p> <p>– art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu</p>	<p>podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, nie przechowują gnojówki i gnojowicy w szczelnych, zamkniętych zbiornikach do dnia 31 grudnia 2010 r.</p>	<p>Stwierdzono nieprzechowywanie przez podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, gnojówki i gnojowicy w szczelnych, zamkniętych zbiornikach do dnia 31 grudnia 2010 r.</p>	3 pkt	3 pkt	1 pkt
6	<p>stosowanie nawozów naturalnych i organicznych w postaci stałej oraz płynnej wyłącznie w okresie od dnia 1 marca do dnia 30 listopada, z wyjątkiem nawozów stosowanych na uprawy pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe)</p> <p>– § 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. Nr 80, poz. 479)</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania nawozów naturalnych i organicznych w postaci stałej oraz płynnej poza okresem od dnia 1 marca do dnia 30 listopada, z wyjątkiem nawozów stosowanych na uprawy pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe)</p>	<p>Stwierdzono zastosowanie nawozów naturalnych i organicznych w postaci stałej oraz płynnej poza okresem od dnia 1 marca do dnia 30 listopada, z wyjątkiem nawozów stosowanych na uprawy pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe)</p>	3 pkt	1 pkt	1 pkt
				5 pkt	3 pkt	3 pkt
7	<p>przykrycie lub wymieszanie z glebą nawozów naturalnych nie później niż</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu przykrycia lub wymieszania z</p>	<p>Stwierdzono przykrycie lub wymieszanie z glebą nawozów</p>	1 pkt	1 pkt	1 pkt

	<p>następnego dnia po ich zastosowaniu, z wyjątkiem nawozów stosowanych w lasach oraz na użytkach zielonych</p> <p>– § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania</p>	<p>glebą nawozów naturalnych później niż następnego dnia po ich zastosowaniu, z wyjątkiem nawozów stosowanych w lasach oraz na użytkach zielonych</p>	<p>naturalnych później niż następnego dnia po ich zastosowaniu, z wyjątkiem nawozów stosowanych w lasach oraz na użytkach</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>
8	<p>niestosowanie nawozów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na glebach zalanych wodą, przykrytych śniegiem lub zamarzniętych do głębokości 30 cm oraz podczas opadów deszczu, 2) naturalnych w postaci płynnej oraz azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na stokach o nachyleniu większym niż 10%, 3) naturalnych w postaci płynnej podczas wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi <p>– art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania nawozów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na glebach zalanych wodą, przykrytych śniegiem lub zamarzniętych do głębokości 30 cm oraz podczas opadów deszczu 2) naturalnych w postaci płynnej oraz azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na stokach o nachyleniu większym niż 10% 3) naturalnych w postaci płynnej podczas wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi 	<p>Stwierdzono zastosowanie nawozów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na glebach zalanych wodą, przykrytych śniegiem lub zamarzniętych do głębokości 30 cm oraz podczas opadów deszczu, 2) naturalnych w postaci płynnej oraz azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na stokach o nachyleniu większym niż 10% 3) naturalnych w postaci płynnej podczas wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi 	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>
				<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>
				<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>

9	<p>zakaz stosowania na pastwiskach nawozów organicznych i organiczno-mineralnych wytworzonych z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego innych niż obornik lub zawierających te produkty</p> <p>– art. 22 ust. 1 lit. c rozporządzenia (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 37, str. 92)</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania na pastwiskach nawozów organicznych i organiczno-mineralnych wytworzonych z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego innych niż obornik lub zawierających te produkty</p>	<p>Stwierdzono zastosowanie na pastwiskach nawozów organicznych i organiczno-mineralnych wytworzonych z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego innych niż obornik lub zawierających te produkty</p>	3 pkt	3 pkt	3 pkt
10	<p>niestosowanie nawozów naturalnych w odległości mniejszej niż 20 m od strefy ochronnej źródeł wody, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk zlokalizowanych na wodach powierzchniowych oraz obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego</p> <p>– § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania nawozów naturalnych w odległości mniejszej niż 20 m od strefy ochronnej źródeł wody, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk zlokalizowanych na wodach powierzchniowych oraz obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego</p>	<p>Stwierdzono zastosowanie nawozów naturalnych w odległości mniejszej niż 20 m od strefy ochronnej źródeł wody, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk zlokalizowanych na wodach powierzchniowych oraz obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego</p>	3 pkt	3 pkt	3 pkt
Lp .	<p>WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN</p>	<p>NIEZGODNOŚCI DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN</p>	<p>NARUSZENIA DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN</p>	5 pkt	5 pkt	5 pkt
				zasięg	dotkliwość	trwałość

1	<p>stosowanie wyłącznie środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu, zgodnie z etykietą-instrukcją stosowania, ściśle z podanymi w niej zaleceniami oraz w taki sposób, aby nie dopuścić do zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska</p> <p>– art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849 i Nr 227, poz. 1505)</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania innych niż dopuszczone do obrotu środki ochrony roślin, inaczej niż podano na etykiecie i w sposób, który stanowić może zagrożenie zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska</p>	<p>Stwierdzono zastosowanie środków ochrony roślin niedopuszczonych do obrotu, niezgodnie z etykietą-instrukcją stosowania, nieściśle z podanymi w niej zaleceniami oraz w sposób, zagrażający zdrowiu człowieka, zwierząt lub środowiska</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>
2	<p>prowadzenie ewidencji zabiegów ochrony roślin i przechowywanie jej co najmniej przez okres 2 lat od dnia wykonania zabiegu ochrony roślin</p> <p>– art. 71 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin</p>	<p>Nie prowadzi się ewidencji zabiegów ochrony roślin i nie przechowuje się jej co najmniej przez okres 2 lat od dnia wykonania zabiegu ochrony roślin</p>	<p>Stwierdzono nie prowadzenie ewidencji zabiegów ochrony roślin i nie przechowywanie jej co najmniej przez okres 2 lat od dnia wykonania zabiegu ochrony roślin</p>	<p>1 pkt</p>	<p>1 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
3	<p>wykonywanie zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin w produkcji rolnej wyłącznie przez osoby, które ukończyły szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin i posiadają aktualne zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia</p> <p>– art. 74 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu wykonywania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin w produkcji rolnej przez osoby, które nie ukończyły szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nie posiadają aktualnego zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia</p>	<p>Stwierdzono wykonanie zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin w produkcji rolnej przez osoby, które nie ukończyły szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nie posiadają aktualnego zaświadczenia o ukończeniu tego szkolenia</p>	<p>1 pkt</p>	<p>1 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
4	<p>stosowanie środków ochrony roślin wyłącznie sprzętem sprawnym</p>	<p>Stosuje się środki ochrony roślin sprzętem niesprawnym</p>	<p>Stwierdzono zastosowanie środków ochrony roślin sprzętem niesprawnym</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>

	<p>technicznie, który użyty zgodnie z przeznaczeniem zapewnia skuteczne zwalczanie organizmów szkodliwych i nie spowoduje zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska</p> <p>– art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin</p>	<p>technicznie, którego użycie zgodnie z przeznaczeniem nie zapewnia skutecznego zwalczania organizmów szkodliwych i spowoduje zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska</p>	<p>technicznie, który nie zapewnia skutecznego zwalczania organizmów szkodliwych i powoduje zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska</p>	5 pkt	5 pkt	5 pkt
5	<p>stosowanie środków ochrony roślin na terenie otwartym przy użyciu opryskiwaczy wyłącznie wtedy, gdy prędkość wiatru nie przekracza 3 m/s, a miejsce stosowania środka ochrony roślin jest oddalone o co najmniej 5 m od krawędzi jezdni dróg publicznych, z wyłączeniem dróg publicznych zaliczanych do kategorii dróg gminnych oraz pasiek, plantacji roślin zielarskich, rezerwatów przyrody, parków narodowych, stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrznego terenu ochrony strefy pośredniej ujęć wody</p> <p>– art. 77 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania środków ochrony roślin na terenie otwartym przy użyciu opryskiwaczy gdy prędkość wiatru przekracza 3 m/s, a miejsce stosowania środka ochrony roślin nie jest oddalone o co najmniej 5 m od krawędzi jezdni dróg publicznych, z wyłączeniem dróg publicznych zaliczanych do kategorii dróg gminnych oraz pasiek, plantacji roślin zielarskich, rezerwatów przyrody, parków narodowych, stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrznego terenu ochrony strefy pośredniej ujęć wody</p>	<p>Stwierdzono zastosowanie środków ochrony roślin na terenie otwartym przy użyciu opryskiwaczy, gdy prędkość wiatru przekracza 3 m/s, a miejsce stosowania środka ochrony roślin nie jest oddalone o co najmniej 5 m od krawędzi jezdni dróg publicznych, z wyłączeniem dróg publicznych zaliczanych do kategorii dróg gminnych oraz pasiek, plantacji co najmniej 20 m od pasiek, plantacji roślin zielarskich, rezerwatów przyrody, parków narodowych, stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrznego terenu ochrony strefy pośredniej ujęć wody</p>	3 pkt	3 pkt	3 pkt
6	<p>zakaz stosowania środków ochrony roślin bez zachowania okresu prewencji</p> <p>– art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin</p>	<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania środków ochrony roślin bez zachowania okresu prewencji</p>	<p>Stwierdzono zastosowanie środków ochrony roślin bez zachowania okresu prewencji</p>	3 pkt	3 pkt	3 pkt
				5 pkt	5 pkt	5 pkt

7	<p>wykonywanie zabiegów środkami ochrony roślin z uwzględnieniem stosowania w pierwszej kolejności metod biologicznych, agrotechnicznych, hodowlanych lub integrowanej ochrony roślin</p> <p>– art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin</p>	<p>Wykonywanie zabiegów środkami ochrony roślin bez uwzględnienia zasady stosowania w pierwszej kolejności metod biologicznych, agrotechnicznych, hodowlanych lub integrowanej ochrony roślin</p>	<p>Stwierdzono wykonanie zabiegu środkami ochrony roślin bez uwzględnienia zasady stosowania w pierwszej kolejności metod biologicznych, agrotechnicznych, hodowlanych lub integrowanej ochrony roślin</p>	3 pkt	3 pkt	3 pkt
				5 pkt	5 pkt	5 pkt

Tabela II. Wyrażona w procentach wielkość zmniejszenia płatności w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom

SUMA PUNKTÓW	% ZMNIEJSZENIA
3	1 %
5	1 %
7	1 %
9	3 %
11	3 %
13	5 %
15	5 %

Tabela III. Wyrażona w procentach wielkość zmniejszenia płatności w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom celowym

SUMA PUNKTÓW	% ZMNIEJSZENIA
3	15%
5	20%
7	20%
9	20%
11	60%
13	80%
15	100 %

Tabela IV.

Lp	INNE ODPOWIEDNIE WYMOGI OBOWIĄZKOWE
1	utrzymanie czystości i porządku na obszarze gospodarstwa rolnego, w szczególności przez wyposażenie nieruchomości w urządzenia służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywania tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym – art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z 2006 r. Nr 144, poz. 1042 oraz z 2008 r. Nr 223, poz. 1464)
2	zakaz: <ol style="list-style-type: none"> 1) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów zasobów, tworów i składników przyrody w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody, 2) umieszczanie tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody, 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody – art. 15 ust. 1 pkt 6, 19 i 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z 2005 r. Nr 113, poz. 954, Nr 130, poz. 1087, z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 176, poz. 1238 i Nr 181, poz. 1286 oraz z 2008 r. Nr 154, poz. 958, Nr 199, poz. 1227 i Nr 201, poz. 1237)

3	<p data-bbox="215 1870 239 1948">zakaz:</p> <ol data-bbox="271 291 446 1926" style="list-style-type: none"><li data-bbox="271 291 367 1926">1) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych w parkach krajobrazowych,<li data-bbox="375 291 446 1926">2) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej <p data-bbox="454 313 510 1948">– jeżeli został wprowadzony na terenie danego parku krajobrazowego – art. 17 ust. 1 pkt 5 i 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody</p>
---	---

Wymogi dla poszczególnych pakietów i ich wariantów

I. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

- 1) przestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin, stosując co najmniej trzy gatunki roślin, każdy z innej grupy roślin, z wyłączeniem roślin wieloletnich;
- 2) opracowanie co roku planu nawozowego opartego na bilansie azotu oraz aktualnej chemicznej analizie gleby, z określeniem zawartości P, K, Mg i potrzeb wapnowania gleby, oraz realizacja tego planu;
- 3) koszenie lub wypasanie na trwałych użytkach zielonych w terminie określonym w planie działalności rolnośrodowiskowej;
- 4) maksymalna dawka azotu pochodzącego z nawozów naturalnych, kompostów i nawozów mineralnych na gruntach ornych nie powinna przekraczać 150 kg N/ha, a na trwałych użytkach zielonych – 120 kg N/ha;
- 5) niestosowanie osadów ściekowych.

II. Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne

1. Wymogi dla:

- 1) wariantu 2.1. Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności), wariantu 2.2. Uprawy rolnicze (w okresie przestawiania), wariantu 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności), wariantu 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania), wariantu 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem zgodności), wariantu 2.6. Uprawy warzywne (w okresie przestawiania), wariantu 2.7. Uprawy zielarskie (z certyfikatem zgodności), wariantu 2.8. Uprawy zielarskie (w okresie przestawiania) – przeznaczenie plonu na pasze, do bezpośredniego spożycia, do przetwórstwa, do kompostowania lub przekazanie do innych gospodarstw rolnych;
- 2) wariantu 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności), wariantu 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania), wariantu 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) oraz wariantu 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania):
 - a) wykonywanie na plantacji zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych oraz przeznaczenie uzyskanego plonu na pasze, do bezpośredniego spożycia lub do przetwórstwa,

b) utrzymanie następującej minimalnej obsady drzew i krzewów:

Lp.	Wariant 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)		Rodzaj podkładki	Minimalna obsada szt./ha
1	agrest (porzeczką agrest)	<i>Ribes uva-crispa</i> var. <i>reclinatum</i> (L.) Berl.		5 000
2	borówka wysoka i średnia	<i>Vaccinium corymbosum</i> L.		1 800
3	brzoskwinia	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch		400
4	czereśnia	<i>Prunus avium</i> (L.) L.		150
5	grusza domowa	<i>Pyrus communis</i> L.		150
6	jabłoń domowa	<i>Malus domestica</i> Borkh.	Silnie rosnące	125
			Słabo rosnące	400
7	jeżyna	<i>Rubus fruticosus</i> L.		3 500
8	malina	<i>Rubus idaeus</i> L.		6 700
9	morela	<i>Prunus armeniaca</i> L.		400
10	porzeczką	<i>Ribes</i> spp.		5 000
11	poziomka	<i>Fragaria vesca</i> L.		40 000
12	śliwa domowa	<i>Prunus domestica</i> L.		300
13	truskawka	<i>Fragaria x ananassa</i> Duchesne		25 000
14	winorośl	<i>Vitis vinifera</i> L.		1 800
15	wiśnia pospolita	<i>Prunus cerasus</i> L.		400
	Wariant 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)			
1	aronia czarnoowocowa	<i>Aronia melanocarpa</i> (Michx.) Elliott		1 800
2	śliwa japońska	<i>Prunus salicina</i> Lindl.		300
3	śliwa tarnina	<i>Prunus spinosa</i> L.		
4	świdośliwa	<i>Amelanchier alnifolia</i> (Nutt.) Nutt.		1 800

3) wszystkich wariantów – prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z najlepszą wiedzą i kulturą rolną, przy zachowaniu należytej dbałości o stan fitosanitarny roślin i ochronę gleby.

2. Wymogi dodatkowe dla wariantu 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności) i wariantu 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania) – koszenie lub wypasanie w terminie określonym w planie działalności rolnośrodowiskowej oraz usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu.

III. Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone

1. Wymogi dla pakietu:

- 1) zakaz wapnowania, chyba że wapnowanie nie wpłynie negatywnie na środowisko i na realizację celu pakietu;

- 2) zakaz nawożenia azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne, a na innych obszarach - powyżej poziomu 60 kg/ha w trakcie roku;
- 3) zakaz przeorywania, wałowania, podsiewu;
- 4) zakaz włókowania w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września;
- 5) zakaz stosowania ścieków i osadów ściekowych;
- 6) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych chwastów z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 7) zakaz budowy i rozbudowy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych, z wyjątkiem urządzeń mających na celu utrzymanie lub poprawę wartości przyrodniczej (nie dotyczy bieżącej konserwacji).

2. Wymogi dodatkowe dla pakietu w przypadku użytkowania kośnego trwałych użytków zielonych:

- 1) koszenie w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5 – 15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych.

3. Wymogi dodatkowe dla pakietu w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

- 1) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n. p. m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n. p. m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1,0 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok;
- 2) niewykasanie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

4. Wymogi dodatkowe dla pakietu w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

- 1) koszenie w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5 – 15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;
- 5) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n. p. m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n. p. m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,3 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok;
- 6) niewykasanie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

IV. Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000

1. Wymogi dla pakietu:

- 1) zakaz przeorywania, wałowania, podsiewu, stosowania ścieków i osadów ściekowych;
- 2) zakaz włókowania w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września;
- 3) zakaz budowy i rozbudowy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych, z wyjątkiem urządzeń mających na celu utrzymanie lub poprawę wartości przyrodniczej (nie dotyczy bieżącej konserwacji);
- 4) niestosowanie środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych chwastów z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np.

mazaczy herbicydowych), po uzgodnieniu z podmiotem, o którym mowa w § 2 ust. 2.

2. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i wariantu 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:

- 1) zakaz wapnowania, chyba że wapnowanie nie wpłynie negatywnie na realizację celu pakietu;
- 2) zakaz nawożenia azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne, a na innych obszarach - powyżej poziomu 60 kg/ha w trakcie roku;
- 3) niestosowanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 sierpnia;
- 4) w przypadku użytkowania:
 - a) kośnego trwałych użytków zielonych:
 - koszenie w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września; wysokość koszenia 5 – 15 cm,
 - pozostawienie 5 – 10% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, a w przypadku występowania wodniczki *Acrocephalus paludicola* – 30 - 50%, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni,
 - usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych,
 - b) pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
 - wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n.p.m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,5 DJP/ha w okresie do dnia 20 lipca, a po 20 lipca wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha, i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok,

- niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września,
- c) kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
- koszenie w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września; wysokość koszenia 5 – 15 cm,
 - pozostawienie 5 – 10% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, a w przypadku występowania wodniczki *Acrocephalus paludicola* – 30 – 50%, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni,
 - usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych,
 - wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n.p.m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,2 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok,
 - niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

3. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.2. Mechowiska i wariantu 5.2.

Mechowiska:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) pozostawienie 50% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni; raz na dwa lata dopuszcza się koszenie całej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;

4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;

5) zakaz wypasania i nawożenia.

4. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.3. Szuwary wielkoturzykowe i wariantu

5.3. Szuwary wielkoturzykowe:

1) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;

2) koszenie 20% powierzchni działki rolnej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni; raz na pięć lat dopuszcza się koszenie całej powierzchni;

3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;

4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;

5) dopuszcza się wypasanie przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,2 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 2,5 t/ha (5DJP/ha) do dnia 15 października, a na terenach zalewowych dodatkowo nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;

6) zakaz nawożenia.

5. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe i wariantu 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe:

1) koszenie w terminie od dnia 15 września do dnia 30 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;

2) pozostawienie 50% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni; raz na dwa lata dopuszcza się koszenie całej powierzchni;

3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;

4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;

5) zakaz wypasania i nawożenia.

6. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.5. Murawy ciepłolubne i wariantu 5.5. Murawy ciepłolubne w przypadku użytkowania:

1) kośnego trwałych użytków zielonych:

- a) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia do 10 cm,
 - b) pozostawienie 15-20% powierzchni działki rolnej nieskoszzonej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni,
 - c) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - d) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych,
 - e) zakaz nawożenia;
- 2) pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
- a) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n. p. m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt 0,4 – 0,6 DJP/ha, przy maksymalnym obciążeniu pastwiska do 5 DJP ha (2,5 t/ha),
 - b) zakaz nawożenia,
 - c) dopuszcza się koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia do 10 cm,
 - d) pozostawienie 15-20% powierzchni działki rolnej nieskoszzonej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni,
 - e) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - f) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych.

7. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.6. Półnaturalne łąki wilgotne i wariantu 5.6. Półnaturalne łąki wilgotne oraz dla wariantu 4.7. Półnaturalne łąki świeże i wariantu 5.7. Półnaturalne łąki świeże:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5-15 cm;

- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, przy czym co roku powinno to dotyczyć innej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych;
- 5) dopuszcza się wypasanie wolne lub kwaterowe przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 1 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha) od dnia 21 lipca do dnia 15 października, a na terenach zalewowych dodatkowo nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;
- 6) zakaz nawożenia azotem powyżej poziomu 60 kg/ha w trakcie roku.

8. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe oraz wariantu 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe:

- 1) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n.p.m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,4 – 0,6 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 2,5 t/ha (5 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;
- 2) zakaz nawożenia.

9. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.9. Słonorośla oraz wariantu 5.9. Słonorośla:

- 1) w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
 - a) wypasanie w sezonie pastwiskowym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n.p.m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha, przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód,
 - b) w przypadku licznego występowania trzciny wypasanie kwaterowe, które powinno zaczynać się od kwater z dużym udziałem trzciny i stopniowo przechodzić na typowe słonawy;
- 2) w przypadku użytkowania kośnego trwałych użytków zielonych:

- a) koszenie w terminie od dnia 1 lipca do dnia 31 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia 5 - 15 cm,
 - b) dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia raz na 5 lat,
 - c) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - d) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych;
- 3) w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
- a) wypasanie w sezonie pastwiskowym od dnia 1 maja do dnia 15 października – na obszarach poniżej 300 m n.p.m. oraz od dnia 20 maja do dnia 1 października – na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha, przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód,
 - b) w przypadku licznego występowania trzciny wypasanie kwaterowe, które powinno zaczynać się od kwater z dużym udziałem trzciny i stopniowo przechodzić na typowe słonawy,
 - c) koszenie w terminie od dnia 1 lipca do dnia 31 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia 5 - 15 cm,
 - d) dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia raz na 5 lat,
 - e) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - f) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych.

10. Wymogi dodatkowe dla wariantu 4.10. Użytki przyrodnicze i wariantu 5.10.

Użytki przyrodnicze:

- 1) zachowanie użytków przyrodniczych w stanie nie pogorszonym;
- 2) usuwanie odpadów;
- 3) dokonywanie zabiegów pielęgnacyjnych mających na celu ochronę użytku przyrodniczego;

- 4) zakaz nawożenia;
- 5) zakaz odwadniania i wydobywania torfu – w przypadku torfowisk;
- 6) zakaz wydobywania piasku i zalesiania – w przypadku muraw napiaskowych;
- 7) zakaz usuwania kęp i odwadniania – w przypadku szuwarów kępowych.
- 8) wykaszanie lub niewykaszenie w terminie najpóźniej do dnia 31 października.

V. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

1. Wymogi dla wariantu 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych:

- 1) uprawa roślin z kwalifikowanego materiału siewnego odmian miejscowych zarejestrowanych w krajowym rejestrze:
 - a) w pierwszym i czwartym roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, a w drugim, trzecim i piątym roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego – z materiału siewnego uzyskanego ze zbioru z poprzedniego roku,
 - b) w przypadku zmiany uprawianej odmiany roślin lub
- 2) uprawa gatunków roślin wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

2. Wymogi dla wariantu 6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych:

- 1) wytwarzanie materiału siewnego zgodnie z przepisami o nasiennictwie lub
- 2) wytwarzanie materiału siewnego gatunków roślin wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, spełniającego następujące wymagania jakościowe w zakresie minimalnej czystości analitycznej, maksymalnej zawartości nasion innych gatunków oraz minimalnej zdolności kiełkowania:

Tabela I. Wymagania jakościowe dla nasion lokalnych odmian zbóż

Lp.	Gatunki	Minimalna czystość analityczna (nasiona czyste)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)	Minimalna zdolność kiełkowania (siewki normalne i nasiona twarde)
		% wagowy	szk/500g	% liczbowy
	1	2	3	4
1	<i>Triticum dicoccum</i> Pszenica płaskurka	98	60 ¹⁾	85
2	<i>Triticum monococcum</i> Pszenica samopsza	98	60 ^{1) 2)}	85

3	<i>Panicum miliaceum</i> Proso	97	400¹⁾	80
4	<i>Avena strigosa</i> Owies szorstki	98	60¹⁾	75
5	<i>Secale cereale var. multicaule</i> Krzyca	98	60	85

¹⁾ Niedopuszczalna obecność nasion owsa głuchego (*Avena fatua*).

²⁾ Wielkość próby do badań wynosi 1000 g.

Tabela II. Wymagania jakościowe dla nasion pozostałych lokalnych odmian roślin uprawnych

Lp.	Gatunki	Minimalna czystość analityczna (nasiona czyste)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)		Minimalna zdolność kiełkowania (siewki normalne i nasiona twarde)
			% wagowy		
	1	2	3	4	
1	<i>Camelina sativa</i> Lnicznik siewny	98	0,3	80	
2	<i>Lotus uliginosus</i> ¹⁾²⁾ Komonica błotna	75	1,8¹⁾	75²⁾	
3	<i>Melilotus albus</i> ¹⁾³⁾ Nostrzyk biały	96	2,5¹⁾	80³⁾	
4	<i>Lactuca sativa var. angustana</i> Sałata łądogowa (szparagowa, głąbiki krakowskie)	95	0,5	75	
5	<i>Lathyrus sativus</i> Lędwian siewny	98	1,5	80	
6	<i>Lens culinaris</i> Soczewica jadalna	98	1,5	80	
7	<i>Pastinaca sativa</i> Pasternak	97	0,5	70	

¹⁾ Niedopuszczalna obecność nasion kianiarki (*Cuscuta*).

²⁾ Do 40% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

³⁾ Do 30% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

3. Wymogi dla wariantu 6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów – rozmnażanie nasion roślin zgodnie z umową, o której mowa w § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, w tym prowadzenie dokumentacji uprawy i udostępnianie jej jednostce badawczo – rozwojowej koordynującej lub realizującej zadania w zakresie

ochrony zasobów genetycznych i przekazywanie tej jednostce wytworzonych nasion o wymaganej jakości.

4. Wymogi dla wariantu 6.4. Sady tradycyjne:

- 1) możliwość uzupełnienia sadu do 40% obsady wszystkich drzew, o co najmniej trzy gatunki lub odmiany drzew wymienione w załączniku nr 4 do rozporządzenia, lub odmiany drzew tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r. (powiększenie wymaga zwiększenia liczby odmian lub gatunków); obowiązek rozmnażania drzew na silnie rosnących podkładkach oraz prowadzenie ich jako wysokopienne drzewa o minimalnej wysokości pnia 1,20 m, w rozstawie nie mniejszej niż 4 x 6 m i nie większej niż 10 x 10 m;
- 2) wykonywanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych, takich jak: cięcie sanitarne drzew i prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony, usuwanie odrostów i samosiewów, bielenie pni starych drzew i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonia, utrzymanie ogólnego porządku w sadzie;
- 3) koszenie i usuwanie trawy lub wypasanie.

VI. Pakiet 8. Ochrona gleb i wód.

1. Wymogi dla wariantu 8.1. Wsiewki poplonowe:

- 1) wsiewanie roślin jako wsiewki poplonowej w rosnące rośliny ozime lub razem z siewem roślin jarych i utrzymanie ich przez okres zimy;
- 2) sprzątnięcie słomy po żniwach;
- 3) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;
- 4) przyoranie biomasy wsiewki poplonowej, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na wsiewkę poplonową.

2. Wymogi dla wariantu 8.2. Międzyplon ozimy:

- 1) wykonanie siewu roślin ozimych jako międzyplonu ozimego do dnia 30 września;
- 2) niestosowanie pod międzyplon ozimy innych nawozów niż naturalne;
- 3) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon ozimy;
- 4) przyoranie biomasy międzyplonu ozimego, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;

- 5) zakaz spasanania międzyplonu ozimego poza okresem wiosny;
- 6) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;
- 7) zakaz uprawy w plonie głównym rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ozimym, lub formy jarej takiej rośliny;
- 8) w przypadku uprawy międzyplonu ozimego w międzyrzędziach chmielnika, powierzchnia uprawy tego międzyplonu powinna stanowić około 67% łącznej powierzchni plantacji chmielu.

3. Wymogi dla wariantu 8.3. Międzyplon ścierniskowy:

- 1) wykonanie siewu roślin jarych jako międzyplonu ścierniskowego do dnia 30 września;
- 2) niestosowanie pod międzyplon ścierniskowy innych nawozów niż naturalne;
- 3) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon ścierniskowy;
- 4) przyoranie biomasy międzyplonu ścierniskowego, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) możliwość spasanania biomasy międzyplonu ścierniskowego w okresie jesieni;
- 6) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;
- 7) zakaz uprawy w plonie głównym rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ścierniskowym;
- 8) w przypadku uprawy międzyplonu ścierniskowego w międzyrzędziach chmielnika, powierzchnia uprawy tego międzyplonu powinna stanowić około 67% łącznej powierzchni plantacji chmielu.

Wykaz gatunków roślin, gatunków ptaków, jednostek fitosocjologicznych i siedlisk przyrodniczych oraz ras zwierząt, objętych płatnością rolnośrodowiskową

1. Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne obejmuje następujące uprawy:

Lp.	Wariant / nazwa polska rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku	Klasyfikacja dla potrzeb upraw w rolnictwie ekologicznym: R - uprawy rolnicze, T - trwałe użytki zielone, W - uprawy warzywne, Z-uprawy roślin zielarskich, S - uprawy sadownicze i jagodowe, Sp- pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe	Klasyfikacja roślin dla potrzeb sprawozdawczości: UR - uprawy roczne, UD - uprawy dwuletnie, UW - uprawy wieloletnie
	Wariant 2.1. Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.2. Uprawy rolnicze (bez certyfikatu zgodności)			
1	barbula szara	<i>Caryopteris incana</i>	R*	UW
2	bobik	<i>Vicia faba</i> L.	R	UR
3	bodziszek iberyjski	<i>Geranium ibericum</i> Fisch. et Mey	R*	UW
4	bodziszek leśny	<i>Geranium sylvaticum</i> L.	R*	UW
5	brukiew pastewna	<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i>	R	UR
6	burak cukrowy	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> , convar. <i>crassa</i> var. <i>altissima</i>	R	UR
7	burak pastewny	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> , convar. <i>crassa</i> var. <i>crassa</i>	R	UR
8	chaber bławatek	<i>Centaurea cyanus</i> L.	R*	UR
9	chaber driakiewnik	<i>Centaurea scabiosa</i> L.	R*	UW
10	chaber górski	<i>Centaurea montana</i> L.	R*	UW
11	chaber nadreński	<i>Centaurea rhenana</i> Bor.	R*	UD
12	chaber wielkogłówkowy	<i>Centaurea macrocephala</i> L.	R*	UW
13	chmiel	<i>Humulus lupulus</i> L.	R	UW
14	czosnek cuchnący	<i>Allium odorum</i> L.	R*	UW
15	dalia zmienna	<i>Dahlia hybrida</i> Hort.	R*	UR
16	dynia oleista	<i>Cucurbita pepo</i> convar. <i>styriaca</i> Grebensc.	R	UR
17	dynia pastewna	<i>Cucurbita pepo</i> convar. <i>Pepo</i>	R	UR
18	dzielżan jesienny	<i>Helenium autumnale</i> L.	R*	UW
19	dzięgiel leśny	<i>Angelica silvestris</i> L.	R*	UW
20	dzwonek ogrodowy	<i>Campanula medium</i> L.	R*	UD

21	esparceta siewna	<i>Onobrychis vicifolia Scop.</i>	R	UW
22	facelia błękitna	<i>Phacelia tanacetifolia Benth.</i>	R	UR
23	gorczyca biała	<i>Sinapis alba L.</i>	R	UR
24	gorczyca czarna	<i>Brassica nigra (L.) Koch.</i>	R	UR
25	gorczyca sarepska	<i>Brassica juncea (L.) Czern.</i>	R	UR
26	groch siewny	<i>Pisum sativum L.</i>	R	UR
27	grozek leśny	<i>Lathyrus silvester L.</i>	R*	UW
28	gryka zwyczajna	<i>Fagopyrum esculentum Moench</i>	R	UR
29	inne gatunki pszenic		R	UR
30	jasnota biała	<i>Lamium album L.</i>	R*	UW
31	jęczmień jary	<i>Hordeum vulgare L.</i>	R	UR
32	jęczmień ozimy	<i>Hordeum vulgare L.</i>	R	UR
33	jęczyzka pomarańczowa	<i>Ligularia dentata (A. Gray) H. Hara</i>	R*	UW
34	kapusta pastewna	<i>Brassica oleracea convar. acephala</i>	R	UR
35	komonica zwyczajna	<i>Lotus corniculatus L.</i>	R	UW
36	koniczyna biała	<i>Trifolium repens L.</i>	R	UW
37	koniczyna białoróżowa	<i>Trifolium hybridum L.</i>	R	UW
38	koniczyna czerwona	<i>Trifolium pratense L.</i>	R	UW
39	koniczyna egipska (aleksandryjska)	<i>Trifolium alexandrinum L.</i>	R	UW
40	koniczyna krwistoczerwona	<i>Trifolium incarnatum L.</i>	R	UR
41	koniczyna perska	<i>Trifolium resupinatum L.</i>	R	UR
42	krwawnica pospolita	<i>Lythrum salicaria L.</i>	R*	UW
43	krwiściąg mniejszy	<i>Sanguisorba minor Scop.</i>	R*	UW
44	kuklik zwisty	<i>Geum rivale L.</i>	R*	UW
45	kukurydza	<i>Zea mays L.</i>	R	UR
46	len oleisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. Mediterraneum (Vavilov ex Ell.) Kulpa et Danert</i>	R	UR
47	len włóknisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. usitatissimum</i>	R	UR
48	lędzwan	<i>Lathyrus sativus L.</i>	R	UR
49	Inianka siewna (Inicznik)	<i>Camelina sativa (L.) Crantz</i>	R	UR
50	lucerna chmielowa (nerkowata)	<i>Medicago lupulina L.</i>	R	UW
51	lucerna mieszańcowa	<i>Medicago x varia Martyn</i>	R	UW
52	lucerna sierpowata	<i>Medicago spp.</i>	R	UW
53	lucerna siewna	<i>Camelina sativa (L.) Crantz</i>	R	UW
54	łąka przemienna**		R	UW
55	łubin biały	<i>Lupinus albus L.</i>	R	UR
56	łubin wąskolistny	<i>Lupinus angustifolius L.</i>	R	UR

57	łubin żółty	<i>Lupinus luteus L.</i>	R	UR
58	maczek kalifornijski (poziotka)	<i>Eschscholtzia californica Cham.</i>	R*	UR
59	mak lekarski	<i>Papaver somniferum L.</i>	R	UR
60	mak wschodni	<i>Papaver orientale L.</i>	R*	UW
61	marchew pastewna	<i>Daucus carota L.</i>	R	UR
62	mieszanka jednoroczna traw		R	UR
63	mieszanka jednoroczna traw z motylkowatymi drobnonasiennymi		R	UR
64	mieszanka strączkowo-gorczykowa		R	UR
65	mieszanka strączkowa		R	UR
66	mieszanka strączkowo-słonecznikowa		R	UR
67	mieszanka strączkowo-zbożowa		R	UR
68	mieszanka wieloletnia traw		R	UW
69	mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi		R	UW
70	mieszanka zbożowa		R	UR
71	mięta długolistna	<i>Mentha longifolia (L.) Huds.</i>	R*	UW
72	mięta okrągłolistna	<i>Mentha verticillata L.</i>	R*	UW
73	mikołajek płaskolistny	<i>Eryngium planum L.</i>	R*	UW
74	nostrzyk biały	<i>Melilotus albus L.</i>	R	UR
75	nostrzyk żółty (lekarski)	<i>Melilotus officinalis (L.) Pall.</i>	R	UD
76	ostrzeń pospolity	<i>Cynoglossum officinale L.</i>	R*	UD
77	owies	<i>Avena sativa L.</i>	R	UR
78	pastwisko przemienne**		R	UW
79	peluszka	<i>Pisum arvense L.</i>	R	UR
80	perko	<i>Brassica rapa x Brassica rapa subsp. chinensis</i>	R	UR
81	proso	<i>Panicum miliaceum L.</i>	R	UR
82	przełot pospolity	<i>Anthyllis vulneraria L.</i>	R	UW
83	pszczelnik moldawski	<i>Dracocephalum moldavicum L.</i>	R*	UR
84	pszenica zwyczajna jara	<i>Triticum aestivum L. emend. Fiori et Paol.</i>	R	UR
85	pszenica zwyczajna ozima	<i>Triticum aestivum L. emend. Fiori et Paol.</i>	R	UR
86	pszenżyto jare	<i>x Triticosecale Wittm.</i>	R	UR
87	pszenżyto ozime	<i>x Triticosecale Wittm.</i>	R	UR
88	rdest wężownik	<i>Polygonum bistorta L.</i>	R*	UW
89	rezeda wonna	<i>Reseda odorata L.</i>	R*	UR
90	rezeda żółta	<i>Reseda lutea L.</i>	R*	UW

91	rozchodnik amurski	<i>Sedum midderdorfianum Maxim.</i>	R*	UW
92	rozchodnik okazały	<i>Sedum spectabile Boreau</i>	R*	UW
93	roźniak przerośnięty	<i>Silphium perfoliatum L.</i>	R*	UW
94	rukiew siewna	<i>Eruca sativa DC.</i>	R*	UR
95	rutewka orlikolistna	<i>Thalictrum aquilegifolium L.</i>	R*	UW
96	rzepa pastewna	<i>Brassica rapa subsp. rapa</i>	R	UR
97	rzepak jary	<i>Brassica napus L.</i>	R	UR
98	rzepak ozimy	<i>Brassica napus L.</i>	R	UR
99	rzepik	<i>Brassica rapa var. typica Posp.</i>	R	UR
100	rzodkiew oleista	<i>Raphanus sativus var. oleiformis Pers.</i>	R	UR
101	seradela uprawna	<i>Ornithopus sativus Brot.</i>	R	UR
102	siekiernica górską	<i>Hedysarum hedysaroides (L.) Schinz et Thell.</i>	R*	UW
103	słonecznik oleisty	<i>Helianthus annuus L.</i>	R	UR
104	słonecznik pastewny	<i>Helianthus annuus L.</i>	R	UR
105	soja zwyczajna	<i>Glycine max (L.) Merrill</i>	R	UR
106	sorgo	<i>Sorghum spp.</i>	R	UR
107	sparceta piaskowa	<i>Onobrychis arenaria (Kit.) Ser</i>	R*	UW
108	stulisz miotłowy	<i>Sisymbrium polymorphum (Murr.) Roth</i>	R*	UW
109	szałwia okrągowa	<i>Salvia verticillata L.</i>	R*	UW
110	szałłat z wyjątkiem A. retroflexus	<i>Amaranthus spp.</i>	R	UR
111	szczęć leśna	<i>Dipsacus silvester Huds.</i>	R*	UD
112	szczęć sukiennicza	<i>Dipsacus fullonum L.</i>	R*	UD
113	ślaz maurytański	<i>Malva mauritiana L.</i>	R*	UD
114	ślazówka ogrodowa	<i>Lavatera trimestris L.</i>	R*	UR
115	ślazówka turyngska	<i>Lavatera thuringiaca L.</i>	R*	UW
116	topinambur	<i>Helianthus tuberosus L.</i>	R	UR
117	trędownik bulwiasty	<i>Scrophularia nodosa L.</i>	R*	UW
118	trojeść krwista	<i>Asclepias incarnata L.</i>	R*	UD
119	wyka kosmata	<i>Asclepias incarnata L.</i>	R*	UD
120	wyka siewna	<i>Vicia sativa L.</i>	R	UR
121	żyto jare	<i>Secale cereale L.</i>	R	UR
122	żyto ozime	<i>Secale cereale L.</i>	R	UR
	Wariant 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.6. Uprawy warzywne (w okresie przestawiania)			
1	arbuz (kawon)	<i>Citrullus vulgaris (Thunb.) Matsum et Nakai</i>	W	UR
2	bób	<i>Vicia faba L.</i>	W	UR

3	brokuł włoski	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis italica</i>	W	UR
4	brukiew jadalna	<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i>	W	UR
5	burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> , convar. <i>crassa</i> var. <i>conditiva</i>	W	UR
6	burak liściowy	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> convar. <i>Vulgaris</i> var. <i>cicla</i> L.	W	UR
7	cebula kartoflanka	<i>Allium cepa</i> var. <i>aggregatum</i>	W	UR
8	cebula perlowa	<i>Allium ampeloprasum</i>	W	UR
9	cebula wielopiętrowa	<i>Allium cepa</i> var. <i>proliferum</i>	W	UW
10	cebula zwyczajna	<i>Allium cepa</i>	W	UR
11	chrzan pospolity	<i>Cochlearia armoracia</i> L.	W	UR
12	cukinia	<i>Cucurbita pepo</i> var. <i>giromontina</i>	W	UR
13	cykoria siewna	<i>Cichorium intybus</i> var. <i>sativum</i> Lam. et DC.	W	UR
14	cykoria warzywna	<i>Cichorium intybus</i> var. <i>Foliosum</i> Hegi	W	UR
15	czosnek	<i>Allium sativum</i> L.	W	UR
16	dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima</i> Duch.	W	UR
17	dynia zwyczajna	<i>Cucurbita pepo</i> L.	W	UR
18	endywia	<i>Cichorium endivia</i> L.	W	UR
19	fasola wielokwiatowa	<i>Phaseolus coccineus</i> L.	W	UR
20	fasola zwykła	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	W	UR
21	fenkuł	<i>Foeniculum vulgare</i> ssp. <i>capillaceum</i> var. <i>azoricum</i>	W	UR
22	groch cukrowy	<i>Pisum sativum</i> var. <i>saccharatum</i>	W	UR
23	groch łuskowy	<i>Pisum sativum</i> var. <i>pachylobum</i>	W	UR
24	jarmuż	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i> subvar. <i>sabellica</i>	W	UR
25	kabaczek	<i>Cucurbita pepo</i>	W	UR
26	kalafior	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis</i>	W	UR
27	kalarepa	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gongylodes</i>	W	UR
28	kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gemmifera</i>	W	UR
29	kapusta chińska	<i>Brassica rapa</i> var. <i>chinensis</i>	W	UR
30	kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> f. <i>alba</i>	W	UR
31	kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> f. <i>rubra</i>	W	UR
32	kapusta pekińska	<i>Brassica rapa</i> var. <i>pekinensis</i>	W	UR
33	kapusta włoska	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>italica</i>	W	UR
34	karczoch	<i>Cynara scolymus</i> L.	W	UR
35	kard	<i>Cynara cardunculus</i> L.	W	UR
36	kminek zwyczajny	<i>Carum carvi</i> L.	W	UD
37	koper ogrodowy	<i>Anethum graveolens</i> L.	W	UR
38	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	W	UR
39	kukurydza cukrowa	<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>	W	UR
40	marchew jadalna	<i>Daucus carota</i> L.	W	UR

41	melon	<i>Cucumis melo L.</i>	W	UR
42	oberżyna (bakłażan)	<i>Solanum melongera L.</i>	W	UR
43	ogórek	<i>Cucumis sativus L.</i>	W	UR
44	papryka	<i>Capsicum annuum L.</i>	W	UR
45	pasternak zwyczajny	<i>Pastinaca sativa L.</i>	W	UR
46	patison	<i>Cucurbita pepo var. patissonina</i>	W	UR
47	pieczarka	<i>Agaricus</i>	W	P
48	pietruszka korzeniowa	<i>Petroselinum sativum ssp. tuberosum</i>	W	UR
49	pietruszka naciowa	<i>Petroselinum sativum ssp. crispum</i>	W	UR
50	pomidor	<i>Lycopersicon esculentum Mill.</i>	W	UR
51	pomidor skórzasty	<i>Physalis ixocarpa</i>	W	UR
52	por	<i>Allium porrum L.</i>	W	UR
53	rabarbar	<i>Rheum rhaponticum</i>	W	UW
54	rodzynek brazylijski	<i>Physalis peruviana</i>	W	UR
55	rokambuł	<i>Allium ophioscorodon Don</i>	W	UR
56	roszponka	<i>Valerianella olitoria (L.) Latter. Em. Betcke</i>	W	UR
57	rzepa jadalna	<i>Brassica rapa subsp. rapa</i>	W	UR
59	rzeżucha ogrodowa	<i>Lepidium sativum L.</i>	W	UR
60	rzodkiew	<i>Raphanus sativus var. niger Kerner</i>	W	UR
61	rzodkiewka	<i>Raphanus sativus var. sativus</i>	W	UR
62	salsefia	<i>Tragopogon porrifolius L.</i>	W	UR
63	sałata głowiasta	<i>Lactuca sativa var. capitata</i>	W	UR
64	sałata listkowa	<i>Lactuca sativa var. foliosa</i>	W	UR
65	sałata łodygowa	<i>Lactuca sativa var. augustana</i>	W	UR
66	sałata rzymska	<i>Lactuca sativa var. romana</i>	W	UR
67	seler korzeniowy	<i>Apium graveolens var. rapaceum</i>	W	UR
68	seler naciowy	<i>Apium graveolens var. dulce</i>	W	UR
69	siedmiolatka	<i>Allium fistulosum L.</i>	W	UW
70	skorzonera	<i>Scorzonera hispanica L.</i>	W	UR
71	soczewica jadalna	<i>Lens culinaris Medik.</i>	W	UR
72	szalotka	<i>Allium ascalonicum</i>	W	UR
73	szczaw	<i>Rumex acetosa L.</i>	W	UW
74	szczypiorek	<i>Allium schoenoprasum L.</i>	W	UW
75	szparag	<i>Asparagus officinalis L.</i>	W	UW
76	szpinak nowozelandzki	<i>Tetragonia expansa Murr.</i>	W	UR
77	szpinak zwyczajny	<i>Spinacia oleracea L.</i>	W	UR
78	ziemniak	<i>Solanum tuberosum L.</i>	W	UR
	Wariant 2.7. Uprawy zielarskie (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.8. Uprawy zielarskie (w okresie			

	przestawiania)			
1	arcydzięgiel litwor	<i>Archangelica officinalis L.</i>	Z	UR
2	babka lancetowata	<i>Plantago lanceolata L.</i>	Z	UW
3	bazylia pospolita	<i>Ocimum basilicum L.</i>	Z	UR
4	bylica estragon	<i>Artemisia dracunculus L.</i>	Z	UW
	bylica piołun	<i>Artemisia absinthium L.</i>	Z	UW
5	czarnuszka siewna	<i>Nigella sativa L.</i>	Z	UR
6	cząber ogrodowy	<i>Satureja hortensis L.</i>	Z	UR
7	czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum L.</i>	Z	UR
8	dziurawiec zwyczajny	<i>Hypericum perforatum L.</i>	Z	UW
9	fiołek trójbarwny	<i>Viola tricolor L.</i>	Z	UR
10	hyzop lekarski	<i>Hyssopus officinalis L.</i>	Z	UW
11	jeżówka purpurowa	<i>Echinacea purpurea</i>	Z	UW
12	kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium Moench.</i>	Z	UW
13	kolendra siewna	<i>Coriandrum sativum L.</i>	Z	UR
14	kozieradka pospolita	<i>Trigonella foenum graecum L.</i>	Z	UR
15	koziłek lekarski	<i>Valeriana officinalis L.</i>	Z	UR
16	krokosz barwierski	<i>Carthamus tinctorius L.</i>	Z	UR
17	krwawnik pospolity	<i>Achillea millefolium L.</i>	Z	UW
18	lawenda wąskolistna	<i>Lavandula angustifolia Mill.</i>	Z	UW
19	lebiódka pospolita	<i>Origanum vulgare L.</i>	Z	UW
20	linianka (Inica) pospolita	<i>Linaria vulgaris (L.) Mill.</i>	Z	UR
21	lubczyk ogrodowy	<i>Levisticum officinalis L.</i>	Z	UW
22	lulek czarny	<i>Hyoscyamus niger L.</i>	Z	UR
23	łopian większy	<i>Arctium lappa L.</i>	Z	UR
24	majeranek ogrodowy	<i>Origanum maiorana L.</i>	Z	UR
25	malwa czarna	<i>Althea rosea (L.) Cav.</i>	Z	UD
26	melisa lekarska	<i>Melissa officinalis L.</i>	Z	UW
27	mięta kędzierzawa	<i>Mentha crispa L.</i>	Z	UW
28	mięta pieprzowa	<i>Mentha piperita L.</i>	Z	UW
29	mniszek lekarski	<i>Taraxacum officinalis L.</i>	Z	UW
30	mydlnica lekarska	<i>Saponaria officinalis L.</i>	Z	UW
31	nagietek lekarski	<i>Calendula officinalis L.</i>	Z	UR
32	nawłoc późna	<i>Solidago gigantea L.</i>	Z	UW
33	ogórecznik lekarski	<i>Borago officinalis L.</i>	Z	UR
34	orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris L.</i>	Z	UW
35	ostropest płamisty	<i>Silybum marianum L.</i>	Z	UR
36	pokrzywa zwyczajna	<i>Urtica dioica L.</i>	Z	UW
37	prawoślaz lekarski	<i>Althea officinalis L.</i>	Z	UW
38	różeniec górski	<i>Rhodiola rosea L.</i>	Z	UW

39	rumian rzymski (szlachetny)	<i>Anthemis nobilis L.</i>	Z	UW
40	rumianek pospolity	<i>Chamomilla recutita (L.) Rauch.</i>	Z	UR
41	ruta zwyczajna	<i>Ruta graveolens L.</i>	Z	UR
42	rutwica lekarska	<i>Galega officinalis L.</i>	Z	UW
43	rzewień dłoniasty	<i>Rheum palmatum L.</i>	Z	UW
44	serdecznik pospolity	<i>Leonurus cardiaca L.</i>	Z	UW
45	szałwia lekarska	<i>Salvia officinalis L.</i>	Z	UW
46	szanta zwyczajna	<i>Marrubium vulgare L.</i>	Z	UW
47	ślaz dziki	<i>Malva sylvestris L.</i>	Z	UW
48	turówka leśna	<i>Hierochloë australis (Shrad)Roem et Shult.</i>	Z	UW
49	turówka wonna	<i>Hierochloë odorata (L.)Wahlbg.</i>	Z	UW
50	tymianek pospolity	<i>Thymus</i>	Z	UW
51	tymianek właściwy	<i>Thymus vulgaris L.</i>	Z	UW
52	wiesiołek dwuletni	<i>Oenothera biennis L.</i>	Z	UD
53	złocień dalmatyński	<i>Chrysanthemum cinerariaefolium Vis.</i>	Z	UW
54	żeń-szeń prawdziwy	<i>Panax ginseng C.A.Mey</i>	Z	UW
	Wariant 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania) ***			
1	agrest (porzeczka agrest)	<i>Ribes uva-crispa var. reclinatum (L.) Berl.</i>	S	UW
2	borówka wysoka i średnia	<i>Vaccinium corymbosum L.</i>	S	UW
3	brzoskwinia	<i>Prunus persica (L.) Batsch</i>	S	UW
4	czereśnia	<i>Prunus avium (L.) L.</i>	S	UW
5	grusza domowa	<i>Pyrus communis L.</i>	S	UW
6	jabłoń domowa	<i>Malus domestica Borkh.</i>	S	UW
7	jeżyna	<i>Rubus fruticosus L.</i>	S	UW
8	malina	<i>Rubus idaeus L.</i>	S	UW
9	morela	<i>Prunus armeniaca L.</i>	S	UW
10	porzeczka	<i>Ribes spp.</i>	S	UW
11	poziomka	<i>Fragaria vesca L.</i>	S	UW
12	śliwa domowa	<i>Prunus domestica L.</i>	S	UW
13	truskawka	<i>Fragaria x ananassa Duchesne</i>	S	UW
14	winorośl	<i>Vitis vinifera L.</i>	S	UW
15	wiśnia pospolita	<i>Prunus cerasus L.</i>	S	UW
	Wariant 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania) ***			
1	aronia czarnoowocowa	<i>Aronia melanocarpa (Michx.) Elliott</i>	Sp	UW
2	śliwa japońska	<i>Prunus salicina Lindl.</i>	Sp	UW
3	śliwa tarnina	<i>Prunus spinosa L.</i>	Sp	UW
4	świdośliwa	<i>Amelanchier alnifolia. (Nutt.)Nutt.</i>	Sp	UW

* Roślina miododajna sklasyfikowana jako uprawa rolnicza.

** Łąka przemieniana i pastwisko przemienne – uprawa traw lub innych upraw zielnych na gruntach ornych objętych płodozmianem w okresie krótszym niż pięć lat.

*** Nazwy botaniczne roślin odnoszą się do odmian uprawnych.

2. Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000:

- 1) wariant 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i wariant 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków obejmują następujące gatunki ptaków:
 - a) biegus zmienny (schinzii) *Calidris alpina schinzii*,
 - b) błotniak łąkowy (*Cirrus pygargus*),
 - c) czajka (*Vanellus vanellus*),
 - d) derkacz (*Crex crex*),
 - e) dubelt (*Gallinago media*),
 - f) krwawodziób (*Tringa totanus*),
 - g) kulik wielki (*Numenius arquata*),
 - h) kszyc (*Gallinago gallinago*),
 - i) rycyk (*Limosa limosa*),
 - j) wodniczka (*Acrocephalus paludicola*);
- 2) wariant 4.2 Mechowiska i wariant 5.2. Mechowiska obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:

szeroko ujęte związki *Caricion davallianae*, *Caricion nigrae*, część *Caricion lasiocarpae* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000:

 - a) torfowiska przejściowe i trzęsawiska (7140) (oprócz zbiorowisk ze związku *Rhynchosporion*),
 - b) górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230),
 - c) torfowiska nakredowe (7210) należące do *Caricion davallianae* – siedlisko priorytetowe;
- 3) wariant 4.3. Szuwary Wielkoturzycowe i wariant 5.3. Szuwary Wielkoturzycowe obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:

związek *Magnocaricion* z wyjątkiem *Phalaridetum arundinaceae*, *Caricetum paniculatae*, *Cicuto-Caricetum pseudocyperi*, *Caricetum ripariae*, *Thelypteridi-Phragmitetum*, *Iridetum pseudacori*, znajdujące się na siedliskach priorytetowych *Magnocaricion*, określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako torfowiska nakredowe (7210) oraz szuwary wielkoturzycowe, które nie zostały wpisane na listę siedlisk Natura 2000;

- 4) wariant 4.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe i wariant 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:
zbiorowiska związków *Molinion caeruleae* (łąki trzęślicowe) i *Cnidion dubii* (łąki selernicowe) oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410) oraz łąki selernicowe (6440);
- 5) wariant 4.5. Murawy ciepłolubne i wariant 5.5. Murawy ciepłolubne obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:
zbiorowiska klasy *Festuco-Brometea* oraz związku *Koelerion glaucae*, a także zespół *Anthyllidi-Trifolietum montanii* i nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:
- a) ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (6120) - siedlisko o znaczeniu priorytetowym,
 - b) murawy kserotermiczne (6210), w których za priorytetowe uważa się płaty z istotnymi stanowiskami storczykowatych,
 - c) ciepłolubne łąki pienińskie (6510-4),
 - d) murawy stepowe, w tym murawy ostnicowe;
- 6) wariant 4.6. Półnaturalne łąki wilgotne i wariant 5.6. Półnaturalne łąki wilgotne obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:
zbiorowiska związku *Calthion* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk podmokłych, które nie zostały wpisane na listę siedlisk Natura 2000 jako:
- a) łągi rozlewiskowe na tarasach zalewowych rzek,
 - b) grądy podmokłe na podmokliskach,
 - c) łąki pobagienne na nieco odwodnionych torfowiskach;
- 7) wariant 4.7. Półnaturalne łąki świeże i wariant 5.7. Półnaturalne łąki świeże obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:
zbiorowiska związków *Arrhenatherion* (oprócz ubogich postaci *Poo-Festucetum* i suchych łąk pienińskich *Anthyllidi-Trifolietum montanii*) i *Polygono-Trisetion* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których

udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

a) część niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (6510, bez 6510-4 czyli ciepłolubnych łąk pienińskich),

b) górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (6520);

8) wariant 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe i wariant 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:

zbiorowiska rzędu *Nardetalia* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (6230), w których za priorytetowe uważa się tylko płaty bogate florystycznie;

9) wariant 4.9. Słonorośla oraz wariant 5.9. Słonorośla obejmują następujące jednostki fitosocjologiczne:

zbiorowiska klas *Asteretea tripolium* i *Thero-Salicornietea*, zespół *Potentillo-Festucetum* (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*) i *Scripetum maritimi* (klasa *Phragmitetea*) oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

a) śródlądowe błotniste solniska z solirodem (1310),

b) solniska nadmorskie (1330),

c) śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (1340) jako siedlisko o znaczeniu priorytetowym;

10) wariant 4.10. Użytki przyrodnicze i wariant 5.10. Użytki przyrodnicze obejmują typy siedlisk przyrodniczych określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

a) torfowiska wysokie (7110, 7120),

b) część torfowisk przejściowych i trzęsawiska (7140),

c) obniżenia na podłożu torfowym (7150),

d) część torfowisk zasadowych (7230),

e) luźne murawy napiaskowe (2330),

f) wrzosowiska (4030, 4010),

g) szuwary (w tym 7210).

3. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:

1) wariant 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych i wariant 6.2. Produkcja nasienna lokalnych odmian roślin uprawnych obejmują następujące gatunki roślin:

- a) Krzyca *Secate cereale var multicaele*
- b) Pszenica płaskurka *Triticum dicccocum*,
- c) Pszenica samopsza *Triticum monococum*,
- d) Proso *Panicum miliaceum L.*,
- e) Owies szorstki *Avena strigosa Schreb.*,
- f) Lnicznik siewny *Camelina sativa L.*,
- g) Komonica błotna *Lotus uliginosus Schkuhr*,
- h) Nostrzyk biały *Melilotus alba Medik.*,
- i) Sałata łodygowa (szparagowa) *Lactuca sativa L. var. angustana hort. ex*,
- j) Lędźwian siewny *Lathyrus sativus L.*,
- k) Soczewica jadalna *Lens culinaris Medik.*,
- l) Pasternak *Pastinaca sativa L.*;

2) wariant 6.4. Sady tradycyjne obejmuje następujące odmiany drzew:

Gatunek	Odmiana
Jabłonie	Ananas Berżenicki, Antonówka Półtorafuntowa, Aporta, Babuszkino, Beforest, Berner Rosen, Boiken, Bukówka, Cellini, Cesarz Wilhelm, Chałamowska, Cukrówka Litewska (Białe Słodkie), Cyganka, Cytrynówka, Czarnodrzewne, Czarnoguz, Dobry Kmiotek, Filippa, Gaskońskie Szkarłatne, Glogierówka, Grafsztynek Czerwony, Grafsztynek Inflancki, Grafsztynek Prawdziwy, Grahama Jubileuszowe, Grochówka, Gruchota, Jakub Lebel, Kalwila Czerwona Jesienna, Kalwila Letnia Fraas'a, Kandil Sinap, Kantówka Gdańska, Kardynalskie, Koksa Pomarańczowa, Korobówka, Kosztela, Kronselska, Królowa, Krótkonóżka Królewska, Książę Albrecht Pruski, Książęce, Kuzynek (Buraczek), Landsberska, Malinowa Oberlandzka, Mank's Küchenapfel, Montwiłkówka, Niezrównane Peasgooda, Ontario, Oliwka Czerwona, Oliwka Inflancka, Papierówka Słodka, Pąsówka, Pepina Linneusza, Pepina Parkera, Pepina Ribstona, Piękna z Barnaku, Piękna z Herrnhut, Piękna z Rept, Rajewskie, Rarytas Śląski, Reneta Ananasowa, Reneta Baumana, Reneta Blenheimska, Reneta Gwiazdkowa, Reneta Karmelicka, Reneta Kasselska, Reneta Kulona, Reneta Muszkatołowa, Reneta Orleańska, Reneta Sudecka, Reneta Szampańska, Reneta Szara, Reneta Szara Francuska, Reneta Złota, Reneta Zuccalmaglio, Różanka Wirgińska, Ryszard Żółty, Signe Tillisch, Strumiłkówka, Suislepper, Sztetyna Czerwona, Sztetyna Zielona, Śmietankowe, Titówka, Truskawkowe Nletschnera, Węgierczyk, Złotka Kwidzyńska,

	Złotka Szlachetna, Zorza, Żeleźniak
Grusze	Amanlisa, Bera Boska, Bera Diela, Bera Liońska, Bera Szara, Bera Ulmska, Bergamota Czerwona Jesienna, Bojka, Cytrynówka, Duszesa Wczesna, Dobra Ludwika, Dobra Szara, Dr Jules Guyot, Dziekanka Lipcowa, Dziekanka Jesienna, Flamandka, Józefinka, Kalebasa Płocka, Kongresówka, Król Sobieski, Księżna Elza, Napoleonka, Owsianka, Panienka, Paryżanka, Patawinka, Pomarańczówka, Proboszczówka, Pstrągówka, Pstrągówka Zimowa, Salisbury, Tongrówka, Urbanistka, Winiówka Francuska, Żyfardka
Czereśnie	Bładoróżowa, Czarna Późna, Dönissena Żółta, Gubeńska, Gubińska Czarna, Kanarkowa, Kassina, Kozerska, Kunzego, Lotka Trzebnicka, Merla, Miodówka, Przybrodzka, Sercówka Nieszawska, Wczesna Riversa, Wolska
Wiśnie	Hiszpanka, Hortensja, Książęca, Minister Podbielski, Pożóg 29, Szklanka Wielka, Wczesna Ludwika, Włoszakowice, Wróble, Wiśnie odroślowe lokalne
Śliwy	Brzoskwiniowa, Fryga, Kirka, Lubaszka, Mirabelka z Nancy, Renkloda Zielona, Węgierka Łowicka;

4. Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie obejmuje następujące gatunki zwierząt:

Gatunek	Rasa
Bydło	Bydło rasy polskiej czerwonej, bydło rasy białogrzbietej, bydło rasy polskiej czerwono-białej, bydło rasy polskiej czarno-białej
Konie	Koniki polskie, konie huculskie, konie małopolskie, konie śląskie, konie wielkopolskie, konie zimnokrwiste w typie sokólskim, konie zimnokrwiste w typie sztumskim
Owce	Owce rasy wrzosówka, owce rasy świniarka, owce olkuskie, polskie owce górskie odmiany barwnej, owce rasy merynos odmiany barwnej, owce uhruskie, owce wielkopolskie, owce żelaźnieńskie, owce rasy korideil, owce kamienieckie, owce pomorskie, owce rasy cakiel podhalański, owce rasy merynos polski w starym typie
Świnie	Świnie rasy puławskiej, świnie rasy złotnickiej białej, świnie rasy złotnickiej pstrej

Wysokość stawek płatności rolnośrodowiskowej dla poszczególnych pakietów i ich wariantów

Lp.	Pakiety rolnośrodowiskowe	Lp.	Warianty rolnośrodowiskowe	Stawki płatności	
1	Rolnictwo zrównoważone	1	Wariant 1.1. Zrównoważony system gospodarowania	360 zł/ha	
2	Rolnictwo ekologiczne	2	Wariant 2.1. Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności)	790 zł/ha	
		3	Wariant 2.2. Uprawy rolnicze (w okresie przestawiania)	840 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania rolnośrodo - wiskowego	790 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo - wiskowego
		4	Wariant 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności)	260 zł/ha	
		5	Wariant 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania)	330 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania rolnośrodo - wiskowego	260 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo - wiskowego
		6	Wariant 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem zgodności)	1300 zł/ha	
		7	Wariant 2.6. Uprawy warzywne (w okresie przestawiania)	1550 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania rolnośrodo - wiskowego, a w przypadku upraw roślin wieloletnich - również w	1300 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo - wiskowego

			trzecim roku realizacji tego zobowiązania	
8	Wariant 2.7. Uprawy zielarskie (z certyfikatem zgodności)		1050 zł/ha	
9	Wariant 2.8. Uprawy zielarskie (w okresie przestawiania)		1150 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania rolnośrodo – wiskowego, a w przypadku upraw roślin wieloletnich – również w trzecim roku realizacji tego zobowiązania	1050 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo – wiskowego
10	Wariant 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności)		1540 zł/ha	
11	Wariant 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)		1800 zł/ha w pierwszym, drugim i trzecim roku realizacji zobowiązania rolnośrodo wiskowego	1540 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo – wiskowego
12	Wariant 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności)		650 zł/ha	
13	Wariant 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie		800 zł/ha w pierwszym, drugim i trzecim roku realizacji zobowiązania	650 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo - wiskowego

			przestawiania)	rolnośrodo - wiskowego	
3	Ekstensywne trwałe użytki zielone	14	Wariant 3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach	500 zł/ha	
4	Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000	15	Wariant 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	1200 zł/ha	
		16	Wariant 4.2. Mechowiska	1200 zł/ha	
		17	Wariant 4.3. Szuwary wielkoturzycowe	800 zł/ha	
		18	Wariant 4.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe	1200 zł/ha	
		19	Wariant 4.5. Murawy ciepłolubne	1200 zł/ha	
		20	Wariant 4.6. Pónaturalne łąki wilgotne	800 zł/ha	
		21	Wariant 4.7. Pónaturalne łąki świeże	800 zł/ha	
		22	Wariant 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	800 zł/ha	
		23	Wariant 4.9. Słonorośla	1190 zł/ha	
		24	Wariant 4.10. Użytki przyrodnicze	550 zł/ha	
5	Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000	25	Wariant 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	1370 zł/ha	
		26	Wariant 5.2. Mechowiska	1390 zł/ha	
		27	Wariant 5.3. Szuwary wielkoturzycowe	910 zł/ha	
		28	Wariant 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe	1390 zł/ha	

		29	Wariant 5.5. Murawy ciepłolubne	1380 zł/ha
		30	Wariant 5.6. Pólnaturalne łąki wilgotne	840 zł/ha
		31	Wariant 5.7. Pólnaturalne łąki świeże	840 zł/ha
		32	Wariant 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	870 zł/ha
		33	Wariant 5.9. Słonorośla	1190 zł/ha
		34	Wariant 5.10. Użytki przyrodnicze	550 zł/ha
6	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	35	Wariant 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	570 zł/ha
		36	Wariant 6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	800 zł/ha
		37	Wariant 6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów	4700 zł/ha
		38	Wariant 6.4. Sady tradycyjne	2100 zł/ha
7	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	39	Wariant 7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła	1140 zł/szt.
		40	Wariant 7.2. Zachowanie lokalnych ras koni	1500 zł/szt.
		41	Wariant 7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	320 zł/szt.

		42	Wariant 7.4. Zachowanie lokalnych ras świń	570 zł/szt.
8	Ochrona gleb i wód	43	Wariant 8.1. Wsiewki poplonowe	330 zł/ha
		44	Wariant 8.2. Międzyplon ozimy	420 zł/ha
		45	Wariant 8.3. Międzyplon ścierniskowy	400 zł/ha

Koszty transakcyjne i wysokość maksymalnej kwoty przeznaczanej na refundację tych kosztów

Koszty transakcyjne		Wysokość maksymalnej kwoty przeznaczanej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszt sporządzenia dokumentacji przyrodniczej dla siedliska o powierzchni:	do 1 ha	500 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	1000 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	2000 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	3000 zł
	powyżej 50 ha	4000 zł

Wysokość zmniejszeń płatności rolnośrodowiskowych dokonywanych w ramach pakietów lub wariantów

Rodzaj uchybienia	Wysokość zmniejszenia
I. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone	
Wariant 1.1. Zrównoważony system gospodarowania	
Nieprzestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin	100%
Brak planu nawozowego	100%
Nieprzestrzeganie planu nawozowego	50%
Przekraczanie limitów nawożenia określonych w planie nawożenia więcej niż o 10%	40%
Zastosowanie osadów ściekowych	40%
Brak koszenia lub wypasu na trwałych użytkach zielonych, lub koszenie lub wypas w niewłaściwym terminie	20%
II. Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne	
Wszystkie warianty	
Nieprzewodzenie produkcji rolnej zgodnie z najlepszą wiedzą i kulturą rolną i niezachowanie należytej dbałości o stan fitosanitarny roślin i ochronę gleby	100%
Nieutrzymywanie minimalnej obsady drzew i krzewów	100%
Nieodpowiednie przeznaczenie plonu	40%
Brak koszenia lub wypasania albo koszenie lub wypasanie w niewłaściwym terminie	40%
Niesunięcie lub niezłożenie w stogi ściętej biomasy w odpowiednim terminie	20%
Wariant 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania)	
Brak koszenia lub wypasu, lub koszenie lub wypas w niewłaściwym terminie	40%
Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Wariant 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)	
Brak wykonywania co roku zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych na plantacji	20%
III. Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone	

Wariant 3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach	
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
Wykoszenie całej powierzchni	50%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne lub przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10% powyżej 60 kg/ha w trakcie roku na pozostałych obszarach	40%
Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%
Zastosowanie środków ochrony roślin	40%
Przekroczenie limitu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Zastosowanie przynajmniej jednego z następujących zabiegów: przeorywanie, wałowanie, podsiew oraz włókowanie w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września	20%
Wykonanie więcej niż 2 pokosy	20%
Niełożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Wykaszenie niedojadów poza określonym terminem	20%
Wapnowanie niezgodne z planem działalności rolnośrodowiskowej	20%
Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
IV. Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000	
Wszystkie warianty	
Budowa lub rozbudowa urządzeń melioracyjnych wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych (nie dotyczy wyjątków)	60%
Zastosowanie środków ochrony roślin	40%
Zastosowanie przynajmniej jednego z następujących zabiegów: przeorywanie, wałowanie, podsiew, włókowanie w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września	20%
Wariant 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i wariant 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	

Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
Wykoszenie całej powierzchni	50%
Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne lub przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10% powyżej 60 kg/ha w trakcie roku na pozostałych obszarach	40%
Prowadzenie prac agrotechnicznych i pielęgnacyjnych od dnia 1 kwietnia do dnia 1 sierpnia	40%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Wykaszenie niedojadów poza określonym terminie	20%
Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
Wariant 4.2. Mechowiska i wariant 5.2. Mechowiska	
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
Wykoszenie całej powierzchni niezgodnie z planem działalności rolniczej	50%
Zastosowanie nawożenia	40%
Wypasanie	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
Wariant 4.3. Szuwary wielkoturzycowe i wariant 5.3. Szuwary wielkoturzycowe	
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
Wykoszenie całej powierzchni niezgodnie z planem działalności rolniczej	50%

Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
Zastosowanie nawożenia	40%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
Wariant 4.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe i wariant 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe	
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
Wykoszenie całej powierzchni niezgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej	50%
Wypasanie	40%
Zastosowanie nawożenia	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
Wariant 4.5. Murawy ciepłolubne i wariant 5.5. Murawy ciepłolubne	
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
Wykoszenie całej powierzchni	50%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	40%
Zastosowanie nawożenia	40%
Wykaszenie w nieodpowiednim terminie	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Wykonanie więcej niż jeden pokos	20%
Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%

Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
Wariant 4.6. Półnaturalne łąki wilgotne i wariant 5.6. Półnaturalne łąki wilgotne oraz wariant 4.7. Półnaturalne łąki świeże i wariant 5.7. Półnaturalne łąki świeże	
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
Wykoszenie całej powierzchni	50%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	40%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
Przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10%	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Wykonanie więcej niż 2 pokosy	20%
Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
Wariant 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe i wariant 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
Zastosowanie nawożenia	40%
Wariant 4.9. Słonorośla i wariant 5.9. Słonorośla	
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
Wykaszenie w nieodpowiednim terminie	40%
Niewłaściwa technika koszenia	30%
Wykonanie więcej niż 1 pokos	20%
Niezastosowanie wypasu kwaterowego w przypadku licznego występowania trzciny	20%

Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
Wariant 4.10. Użytki przyrodnicze i wariant 5.10. Użytki przyrodnicze	
Odwadnianie i wydobywania torfu w przypadku torfowisk, wydobywanie piasku i zalesienie w przypadku muraw napiaskowych, usunięcie kęp i odwadnianie w przypadku szuwarów kępowych	60%
Niestosowanie zabiegów pielęgnacyjnych	40%
Zastosowanie nawożenia	40%
Nieusunięcie odpadów	20%
V. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	
Wariant 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych i wariant 6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	
Uprawa odmian roślin innych niż dopuszczone	100%
Wariant 6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów	
Rozmnażanie nasion roślin niezgodnie z umową	100%
Nieprowadzenie dokumentacji uprawy	40%
Wariant 6.4. Sady tradycyjne	
Prowadzenie sadu niezgodnie z wymogami	100%
Niewykonanie przynajmniej jednego z podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych	40%
Brak koszenia i usunięcia ściętej biomasy lub wypasu	20%
VI. Pakiet 8. Ochrona gleb i wód	
Wariant 8.1. Wsiewki poplonowe	
Brak wsiewki lub nie utrzymanie jej przez okres zimy	100%
Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%

Nieprzeoranie wsiewek (nie dotyczy systemu bezorkowego)	20%
Nieuprzątnięcie słomy z pola po żniwach	20%
Wariant 8.2. Międzyplon ozimy	
Uprawa w plonie głównym tej samej rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ozimym, lub formy jarej takiej rośliny	100%
Brak siewu roślin poplonowych	100%
Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon	40%
Nieprzyoranie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	20%
Stosowanie pod międzyplon nawozów innych niż naturalne	20%
Spasanie w terminie innym niż w okresie wiosny	20%
Wariant 8.3. Międzyplon ścierniskowy	
Uprawa w plonie głównym tej samej rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ścierniskowym	100%
Brak siewu roślin poplonowych	100%
Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon	40%
Nieprzyoranie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	20%
Stosowanie pod międzyplon nawozów innych niż naturalne	20%

Minimalna obsada drzew i krzewów w przypadku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego podjętego na mocy rozporządzenia, o którym mowa w § 40, w zakresie niektórych wariantów Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne

Lp.	Wariant 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)		Rodzaj podkładki	Minimalna obsada szt./ha
1	agrest (porzeczką agrest)	<i>Ribes uva-crispa</i> var. <i>reclinatum</i> (L.) Berl.		5000
2	borówka wysoka i średnia	<i>Vaccinium corymbrosum</i> L.		1800
3	brzoskwinia	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch		400
4	czereśnia	<i>Prunus avium</i> (L.) L.		150
5	grusza domowa	<i>Pyrus communis</i> L.		150
6	jabłoń domowa	<i>Malus domestica</i> Borkh.	Silnie rosnące	125
			Słabo rosnące	400
7	jeżyna	<i>Rubus fruticosus</i> L.		3500
8	malina	<i>Rubus idaeus</i> L.		6700
9	morela	<i>Prunus armeniaca</i> L.		400
10	porzeczką	<i>Ribes</i> spp.		5000
11	poziomka	<i>Fragaria vesca</i> L.		40000
12	śliwa domowa	<i>Prunus domestica</i> L.		300
13	truskawka	<i>Fragaria x ananassa</i> Duchesne		25000
14	winorośl	<i>Vitis vinifera</i> L.		1800
15	wiśnia pospolita	<i>Prunus cerasus</i> L.		400
	Wariant 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) i wariant 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)			
1	aronia czarnoowocowa	<i>Aronia melanocarpa</i> (Michx.) Elliott		1800
2	berberys zwyczajny	<i>Berberis vulgaris</i> L.		
3	borówka brusznica	<i>Vaccinium vitis-idaea</i> L.		40000
4	borówka niska	<i>Vaccinium angustifolium</i> Ait.		40000
5	dereń jadalny	<i>Cornus mas</i> L.		300
6	bez czarny	<i>Sambucus nigra</i> L.		700
7	głóg	<i>Crataegus</i> spp.		400
8	grusza azjatycka	<i>Pyrus pyrifolia</i> (Burm.) Nak.		150
9	jagoda kamczacka (suchodrzew jadalny)	<i>Lonicera caerulea</i> var. <i>kamtschatica</i> Pojark.		1800
10	jarzab pospolity	<i>Sorbus aucuparia</i> L.		500
11	kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>		700
12	leszczyna	<i>Corylus</i> spp.		200
13	orzech włoski	<i>Juglans regia</i> L.		75

14	pigwa pospolita	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.		700
15	pigwowiec	<i>Chaenomeles spp.</i>		25000
16	rokitnik zwyczajny	<i>Hippophae rhamnoides</i> L.		1800
17	róża dzika	<i>Rosa canina</i> L.		600
18	róża pomarszczona	<i>Rosa rugosa</i> L.		1800
19	śliwa japońska	<i>Prunus salicina</i> Lindl.		300
20	śliwa tarnina	<i>Prunus spinosa</i> L.		
21	świdośliwa	<i>Amelanchier alnifolia</i> . (Nutt.)Nutt.		1800
22	żurawina	<i>Vaccinium macrocarpon</i> Ait.		40000

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.).

Powodem przygotowania projektowanego rozporządzenia jest konieczność wykonania przepisów wspólnotowych w zakresie wymagań, jakie rolnicy są obowiązani spełniać w ramach tzw. wzajemnej zgodności. Podstawowe regulacje w zakresie wzajemnej zgodności na gruncie przepisów wspólnotowych określa rozporządzenie Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 40, str. 269, z późn. zm.) oraz wydane na jego podstawie rozporządzenie Komisji (WE) nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003 ustanawiającym wspólne zasady dla systemów pomocy bezpośredniej w zakresie wspólnej polityki rolnej oraz określonych systemów wsparcia dla rolników (Dz. Urz. UE L 141 z 30.04.2004, str. 18, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 44, str. 243, z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami, przestrzeganie wymagań wzajemnej zgodności jest podstawowym warunkiem uzyskania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i niektórych działań do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW 2007-2013). Regulacje krajowe w tym zakresie zostały określone w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw, która została podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zmiany zaproponowane w tej ustawie wynikają z konieczności utworzenia systemu kontroli przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności. Wzajemna zgodność uregulowana została w tytule II rozdział I rozporządzenia nr 1782/2003

oraz – w odniesieniu do PROW 2007-2013 – części II tytuł I rozdział II sekcja II rozporządzenia Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich.

W przedmiotowej ustawie obok obowiązujących dotychczas norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (ustanowionych przez państwo członkowskie na podstawie ram określonych w załączniku IV do rozporządzenia nr 1782/2003), uregulowano obowiązek przestrzegania wymogów, o których mowa w załączniku III pkt A rozporządzenia nr 1782/2003. Wzajemna zgodność, w myśl przepisu art. 2 pkt 30 rozporządzenia nr 796/2004, składa się z szeregu wymagań dotyczących:

- 1) utrzymania gruntów wchodzących w skład gospodarstwa, w dobrej kulturze rolnej zgodnie z ochroną środowiska (określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych norm),
- 2) podstawowych wymogów z zakresu zarządzania określonych w załączniku III do rozporządzenia Rady nr 1782/2003, które zostały podzielone na trzy obszary:

Obszar A, który obejmuje:

- 1) zagadnienia ochrony środowiska naturalnego,
- 2) identyfikację i rejestrację zwierząt.

Obszar B, który obejmuje:

- 1) zdrowie publiczne,
- 2) zdrowie zwierząt, zgłaszanie niektórych chorób,
- 3) zdrowotność roślin.

Obszar C, który obejmuje dobrostan zwierząt.

W państwach UE-15 system kontroli przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności był wdrażany stopniowo od 2005 r. Rok 2007 był pierwszym rokiem, od którego rolników z państw UE-15 kontrolowano pod względem wypełniania wszystkich wymogów wzajemnej zgodności.

W nowych państwach członkowskich, w tym w Polsce, wymogi wzajemnej zgodności będą wdrażane stopniowo. W Polsce, od 2009 roku zaczną obowiązywać wymogi z obszaru A, natomiast wymogi z obszaru B i C wdrażane będą od 2011 roku z tym, że Polska w ramach Przeglądu WPR Health Check wnioskuje aby obszar C obowiązywał od 2013 r.

Na mocy przepisów przedmiotowej ustawy utworzony został system kontroli rolników, którzy otrzymują płatności bezpośrednio do gruntów rolnych lub pomoc w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w zakresie:

- 1) wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW);
- 2) programu rolnośrodowiskowego;
- 3) zalesiania gruntów rolnych.

Zgodnie z art. 143b ust. 6 akapit trzeci lit. a rozporządzenia nr 1782/2003, od dnia 1 stycznia 2009 r. rolnik otrzymujący płatności w ramach systemu jednolitej płatności obszarowej zobowiązany jest do przestrzegania wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, o których mowa w załączniku III pkt A rozporządzenia nr 1782/2003, tj. dotyczących następujących obszarów:

- 1) środowiska naturalnego,
- 2) identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Uzyskanie pełnych płatności bezpośrednich lub płatności w ramach ww. działaniach nieinwestycyjnych PROW 2007-2013 będzie warunkowane przestrzeganiem przez rolnika wymogów w ww. obszarach i norm. Niezgodność z tymi wymogami lub normami będzie skutkować odpowiednim zmniejszeniem płatności bezpośrednich lub płatności w ramach ww. działaniach nieinwestycyjnych PROW 2007-2013, o które wnioskuje rolnik w danym roku. Wielkość zmniejszenia jest uzależniona w szczególności od tego, czy niezgodność wynika z zaniedbania rolnika (nieumyślność), czy z winy rolnika (działanie celowe). Ponadto, przy ustalaniu zmniejszenia płatności, będą brane pod uwagę takie elementy, jak powtarzalność, zasięg, dotkliwość i trwałość naruszenia.

Zgodnie z przepisami art. 66 rozporządzenia nr 796/2004, w przypadku gdy stwierdzona niezgodność wynika z zaniedbania ze strony rolnika, obniżka

będzie z zasady stanowić 3 % całkowitej kwoty płatności bezpośrednich lub płatności w ramach ww. działaniach nieinwestycyjnych PROW 2007-2013. Jednakże na podstawie raportu z kontroli może zostać wydana decyzja o obniżeniu wielkości potrącenia do 1 % lub zwiększeniu go do 5 % całkowitej kwoty lub, w określonych przypadkach, odstąpieniu od nałożenia jakichkolwiek obniżek.

W przypadku stwierdzenia powtarzającej się niezgodności naliczony procent sankcji zostanie pomnożony razy 3, jednak maksymalna wysokość sankcji nie może przekroczyć 15 % całkowitej kwoty dopłat bezpośrednich lub płatności w ramach ww. działaniach nieinwestycyjnych PROW 2007-2013.

W przypadku gdy rolnik celowo dopuścił się stwierdzonej niezgodności, obniżka zastosowana wobec całkowitej kwoty będzie z zasady wynosić 20 % tej całkowitej kwoty. Jednakże agencja płatnicza może, na podstawie oceny przedłożonej przez właściwy organ kontroli w protokole z czynności kontrolnych, wydać decyzję o obniżeniu procentu do wysokości nie mniejszej niż 15 % lub tam, gdzie ma to zastosowanie, zwiększyć ten procent nawet do 100 % całkowitej kwoty (art. 67 rozporządzenia nr 796/2004).

Obok regulacji, które powinny być stosowane bezpośrednio w krajowym porządku prawnym, powyższe rozporządzenia wspólnotowe zawierają również regulacje upoważniające państwa członkowskie do podjęcia określonych czynności lub do uregulowania w przepisach krajowych określonych spraw. Z tego względu przedmiotowa ustawa w szczególności rozszerzyła zakres upoważnienia określonego w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, dodając po ust. 1 ust. 1a. Na mocy tego przepisu minister właściwy do spraw rozwoju wsi, wydając rozporządzenie, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, dotyczące działań objętych programem, w których warunkiem przyznania pomocy jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności w rozumieniu art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1975/2006 wymogów, norm lub minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin, określa:

- 1) sposób dokonywania oceny wagi stwierdzonej niezgodności, o której mowa w art. 48 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 796/2004, w przypadku niezgodności w

- zakresie minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin, mając na względzie prawidłowe przeprowadzenie oceny;
- 2) wyrażoną w procentach wielkość zmniejszenia pomocy w zależności od dokonanej oceny wagi stwierdzonej niezgodności, a także przypadki, które uznaje się za drobną niezgodność, biorąc pod uwagę przeprowadzenie oceny zgodnie z zasadami określonymi w art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1782/2003, art. 41, art. 66 ust. 1, 2, 2b – 5 oraz art. 67 rozporządzenia nr 796/2004, jak również wielkość gospodarstwa rolnego oraz położenie geograficzne tego gospodarstwa;
 - 3) szczegółowe warunki i tryb podejmowania działań, o których mowa w art. 6 ust. 3 i art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1782/2003, w przypadku niestosowania zmniejszeń lub wykluczeń określonych w tych przepisach, mając na względzie, aby działania te były współmierne do rodzaju stwierdzonych niezgodności i nie były nadmiernie uciążliwe dla beneficjenta.

Przepisy projektowanego rozporządzenia wykonują powyższe upoważnienie w zakresie określonym w pkt 1, 2 i 3. Na mocy art. 51 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1), jak już wyżej nadmieniono, również rolnicy ubiegający się o pomoc w ramach niektórych środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich są obowiązani przestrzegać „obowiązkowych wymogów przewidzianych w art. 4 i 5 oraz załącznikach III i IV do rozporządzenia (WE) nr 1782/2003” pod rygorem redukcji lub anulowania płatności w ramach danego środka.

W przypadku działania program rolnośrodowiskowy na mocy art. 51 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1698/2005 w zakres wzajemnej zgodności wchodzi również minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, o których mowa w art. 39 ust. 3 tego rozporządzenia.

Projektując propozycje przepisów, mających na celu wykonanie art. 29 ust. 1a pkt 2 i 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich założono, że regulacje projektowanego rozporządzenia w zakresie

zmniejszeń pomocy z tytułu niezgodności stwierdzonej w przestrzeganiu wymogów lub norm określonych w przepisach rozporządzenia 1782/2003, powinny być jednolite z rozwiązaniami przyjętymi w tym zakresie w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Założenie takie przyjęto również w odniesieniu do określenia przypadków, które uznaje się za drobna niezgodność oraz do określenia warunków i trybu podejmowania działań, o których mowa w art. 6 ust. 3 i art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1782/2003, w przypadku niestosowania zmniejszeń lub wykluczeń określonych w tych przepisach. Podstawą takiego założenia jest, to że zarówno na gruncie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, jak i na gruncie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich obowiązują w ramach wzajemnej zgodności takie same wymogi i normy. W art. 18a ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, dodanym przez ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw, określono bowiem, że jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w rozporządzeniu nr 1782/2003, oraz przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia, przez te wymogi i normy rozumie się wymogi i normy określone w ustawie z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051) i aktach prawnych wydanych na podstawie tej ustawy. Skoro zatem wymogi i normy w ramach obu systemów wsparcia są takie same to wydaje się uzasadnionym, aby regulacje projektowanego rozporządzenia dotyczące wzajemnej zgodności były zbieżne z regulacjami zawartymi w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Dlatego też propozycja wykonania upoważnienia zawartego w art. 29 ust. 1a pkt 2 i 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich polega na odesłaniu w tym zakresie do przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Potrzeba uchylecia Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lutego 2008 r. wynika z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz o

zmianie innych ustaw, który stanowi że przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, dotyczące działań objętych programem, w których warunkiem przyznania pomocy jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w rozporządzeniu nr 1782/2003 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1, z uwzględnieniem art. 29 ust. 1a tej ustawy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Oprócz propozycji wprowadzenia do niniejszego rozporządzenia przepisów wynikających ze zmian w systemie płatności bezpośrednich część regulacji projektowanego rozporządzenia stanowi powtórzenie regulacji zawartych w uchylanym rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 34, poz. 200), których celem jest regulacja systemu finansowego wsparcia rolników prowadzących produkcję rolną ukierunkowaną na ochronę przyrody i środowiska na obszarach wiejskich, którzy zobowiązali się do realizacji wieloletniego zobowiązania rolnośrodowiskowego, uwzględniając przepisy Rozporządzenia Rady (WE) 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz aktów prawnych wydanych na jego podstawie, jak również innych przepisów Unii Europejskiej dotyczących tego zakresu spraw w tym rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001. Dotyczą one m. in.:

- zakresu rejestru działalności rolnośrodowiskowej - zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej rolnik realizujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe powinien prowadzić dla całego gospodarstwa rejestr działalności rolnośrodowiskowej w odniesieniu do

zastosowania wszystkich nawozów zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033). W obecnie obowiązującym rozporządzeniu taki obowiązek dotyczy jedynie nawozów mineralnych, a zatem tylko w odniesieniu do zastosowania tych nawozów rejestr ten prowadzi się dla całego gospodarstwa. W odniesieniu natomiast do zastosowania innych nawozów rejestr ten prowadzi się jedynie dla tej części gospodarstwa rolnego, na której jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe. Wobec tego, w celu dostosowania się do zaleceń Komisji Europejskiej, proponuje się, aby dokonać zmiany, polegającej na zobowiązaniu rolnika do prowadzenia rejestru działalności rolnośrodowiskowej dla całego gospodarstwa nie tylko w odniesieniu do zastosowania nawozów mineralnych, ale także w odniesieniu do innych nawozów tj. WE, naturalnych, organicznych i organiczno-mineralnych (§ 4 ust. 2 pkt 2);

- przeniesienia z treści normatywnej rozporządzenia do załącznika obowiązku prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z najlepszą wiedzą i kulturą rolną, przy zachowaniu należytej dbałości o stan fitosanitarny roślin i ochronę gleby w ramach pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne. Niespełnienie tego wymogu będzie skutkowało zmniejszeniem płatności rolnośrodowiskowej w danym roku (a nie zwrotem płatności). Proponowana regulacja jest zatem korzystniejsza dla beneficjentów pakietu „Rolnictwo ekologiczne”, a zarazem adekwatna do celów tego pakietu;

- uregulowania kwestii dotyczącej definicji trwałych użytków zielonych poprzez odwołanie się do rozporządzenia KE 796/2004. Zgodnie z definicją KE za TUZ uznaje się łąki i pastwiska nie włączone do systemu płodozmianu przez okres przynajmniej pięciu lat (§ 4 ust. 2 pkt 1);

- uchylenia obowiązku składania w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego świadectwa oceny polowej i laboratoryjnej lub informacji o wynikach badania w odniesieniu do uprawy roślin dwuletnich. Taka propozycja wynika z tego, że rośliny dwuletnie wydają nasiona w drugim roku wegetacji i dopiero wtedy jest możliwe dokonanie oceny materiału nasiennego oraz uzyskanie odpowiednich świadectw lub informacji o wynikach badania. Wobec tego w pierwszym roku uprawy rośliny dwuletniej beneficjent nie będzie posiadał takich dokumentów;

- zaostrożenia sankcji za nieprzestrzeganie wymogu polegającego na zachowaniu w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo. Jednocześnie mając na względzie kryterium

ciężaru stwierdzonego naruszenia proponuje się w obowiązującym rozporządzeniu zróżnicować tzw. sankcje za niezachowania trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo w zależności od okoliczności, które były przyczyną takiego uchybienia. Proponuje się aby dodać przepis mówiący, że tzw. sankcji nie stosuje się pomimo stwierdzenia takiego uchybienia powstałego w wyniku utraty posiadania gruntów rolnych, na których występują takie użytki lub elementy krajobrazu, jeżeli do powierzchni tych gruntów nie została przyznana płatność rolnośrodowiskowa (§ 27 ust. 4 i 6);

- doprecyzowania jednego z wymogów w ramach pakietów 3., 4. i 5, zgodnie z którym konieczność pozostawienia nieskoszonych części powierzchni. dotyczy części działki rolnej, na której realizowany jest dany wariant. Obowiązujące przepisy budzą w tym względzie wątpliwości. W szczególności były rozumiane, jako obowiązek pozostawienia bez koszenia określonego procentu powierzchni trwałych użytków zielonych objętej danym wariantem rolnośrodowiskowym. Ze względów środowiskowych znacznie bardziej korzystne jest pozostawienie kilku powierzchni nieskoszonych w gospodarstwie, a więc w odniesieniu do każdej działki rolnej (załącznik 3, część 4);

- rozszerzenia możliwości przechodzenia ze starego programu rolnośrodowiskowego na nowy w zakresie pakietów 2-5 niezależnie od ilości dotychczas realizowanych pakietów. Zgodnie z uchylanym rozporządzeniem jedynie płatność rolnośrodowiskowa w ramach Pakietu 2. lub Pakietu 3. może być przyznana bez względu na liczbę dotychczas realizowanych pakietów. Proponowana zmiana jest związana z możliwością składania od 2009 r. wniosków o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej w odniesieniu do pakietów przyrodniczych realizowanych na trwałych użytkach zielonych, czyli na w odniesieniu do Pakietu 4. i Pakietu 5 (§ 33 ust. 2 pkt 1);

- uporządkowania przepisów w załączniku nr 4 w odniesieniu do wariantów 2.3. i 2.4. W uchylanym rozporządzeniu wskazano jedynie łąkę i pastwisko, nie określono natomiast żadnych gatunków roślin, których uprawianie warunkuje przyznanie pomocy do określonych działek rolnych. Określenie takich gatunków roślin nie jest konieczne dla osiągnięcia celów tego pakietu. Z tego względu proponuje się zmienić przedmiotowy przepis przez usunięcie odesłania do załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz dokonać odpowiedniej zmiany tego załącznika.

Do zasadniczych zmian w funkcjonowaniu działania Program Rolnośrodowiskowy w stosunku do zasad obowiązujących w uchylanym rozporządzeniu należą przede wszystkim zmiany zatwierdzone uchwałami Komitetu Monitorującego PROW 2007-2013 tj.:

- zaostrenie degresywności dla *Pakietów 1. Rolnictwo zrównoważone, Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne i Pakiet 8. Ochrona gleb i wód* – w celu optymalizacji założeń programu w zakresie pakietów, lepszej koncentracji środków finansowych programu rolnośrodowiskowego i lepszej realizacji jego celów (§ 14 ust.1);
- wprowadzenie degresywności dla *Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000* - w celu optymalizacji założeń programu w zakresie tych pakietów, lepszej koncentracji środków finansowych programu rolnośrodowiskowego i lepszej realizacji jego celów oraz ujednoczenia degresywności w stosunku do większości pakietów (§ 14 ust. 3);
- wprowadzenie obowiązku posiadania zwierząt (bydło, owce, kozy, konie) w obsadzie minimum 0,3 DJP/ha TUZ w gospodarstwie przy realizacji *wariantu 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności) i wariantu 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania)* - w celu ścisłego powiązania trwałych użytków zielonych z produkcją zwierzęcą (§ 7 pkt 2 lit. b);
- zakaz łączenia na jednej powierzchni *wariantu 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności) i wariantu 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania)* z pakietami *4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000* – zgodnie z wymogami realizacji rolnictwa ekologicznego konieczne jest przeznaczenie plonu m.in. na paszę czy do bezpośredniego spożycia. W przypadku pakietów 4. i 5., w związku ze znacznie opóźnionymi terminami koszeń, przydatność plonu na konkretny cel (np. na paszę) jest znikoma (§ 6 pkt 2); Jednakże, w przypadku gdy rolnik realizował od 2008 r. warianty 2.3 lub 2.4 i w roku 2008 r. opracował dokumentację przyrodniczą niezbędną aby w roku 2009 złożyć wniosek rozszerzony o pakiet 4 lub pakiet 5, proponuje się zastosowanie w roku 2009 rozwiązania polegającego na umożliwieniu przejścia z ww. wariantów w ramach rolnictwa ekologicznego na warianty w ramach pakietów przyrodniczych (§ 38 pkt 2);

Pozostałe propozycje zmian wynikają przede wszystkim z konieczności lepszej koncentracji środków finansowych programu rolnośrodowiskowego i lepszej realizacji jego celów. Dotyczą one .m.in.:

- ograniczenia możliwości przejścia ze starego programu rolnośrodowiskowego na nowy po 3 latach realizacji poprzez brak możliwości wnioskowania o wyższą płatność w ramach realizowanych pakietów, poza pakietami 4., 5. i 7. (§ 33);

Preferencje dla finansowania *Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000* i *Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarze Natura 2000* wynikają z faktu, że od roku 2008 rolnicy mogli ponosić koszty związane z przygotowaniem dokumentacji przyrodniczej, stanowiącej warunek przystąpienia do programu w zakresie tych pakietów i w związku z tym należy w pierwszej kolejności zabezpieczyć finansowanie pakietów, na których realizację rolnicy ponieśli już koszty. Ponadto, oba pakiety tzw. pakiety przyrodnicze są kluczowymi pakietami realizującymi program. Preferencje dla finansowania *Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie* wynikają z zapisów PROW 2007-2013 wskazujących liczbę zwierząt poszczególnych ras, których ochronę należy wspierać w ramach programu rolnośrodowiskowego;

- zamknięcia od 2009 r. naboru wniosków na *Pakiet 9. Strefy buforowe* - ze względu na wprowadzenie wymogów tego pakietu od 2012 r. w obszar dobrej kultury rolnej;

- rezygnacji ze wsparcia finansowego uprawy gatunków roślin w ramach wariantów 2.11-2.12. tj.: berberys zwyczajny, borówka jadalna, borówka niska, bez czarna, dereń jadalny, głóg, grusza azjatycka, jagoda kamczacka, jarząb pospolity, kalina kolorowa, leszczyna, orzech włoski, pigwa pospolita, pigwowiec, rokitnik zwyczajny, róża dzika, róża pomarszczona i żurawina, poprzez wykreślenie ich z listy uchylanego rozporządzenia. Propozycja wprowadzenia takiego ograniczenia wynika z doświadczeń lat poprzednich i służy eliminacji sytuacji, w których dochodzi do pozyskiwania korzyści w sposób sprzeczny z celami prawa wspólnotowego poprzez sztuczne stworzenie warunków w celu uzyskania korzyści finansowych;

- konieczności rejestracji planu działalności rolnośrodowiskowej przez doradcę rolnośrodowiskowego w systemie informatycznym Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie w terminie złożenia wniosku o płatność rolnośrodowiskową (§ 2 ust. 1 pkt 3), a w roku 2009 do końca września 2009 r - w celu zapewnienia lepszego nadzoru nad wykonywanymi planami działalności rolnośrodowiskowej (§ 38

ust 1 pkt 2. Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, zgodnie z art. 4. ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. Nr 251, poz. 2507) realizuje zadanie polegające na tworzeniu i prowadzeniu centralnego systemu informacji i bazy danych na potrzeby doradztwa rolniczego. Obecnie trwają prace nad tworzeniem systemu, w którym będą rejestrowane plany działalności rolnośrodowiskowej;

- braku możliwości powiększania zobowiązania rolnośrodowiskowego w zakresie pakietów 1. - 3., 6., 8. - 9., a w przypadku pakietów 4., 5. i 7. możliwość jednorazowego zwiększenia w drugim roku realizacji .tj z wnioskiem o drugą płatność (§ 5) – w celu lepszej kontroli środków finansowych programu rolnośrodowiskowego;
- obowiązku dołączania do wniosku opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska o zgodnej ze stanem faktycznym kwalifikacji siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk lęgowych ptaków opisanych w dokumentacji przyrodniczej, w przypadku realizacji pakietu 4 lub 5 – w celu zapewnienia lepszego nadzoru nad wykonywanymi dokumentacjami przyrodniczymi oraz kontroli celowości przyznawanej pomocy finansowej (§ 19 ust 1 pkt 3);
- możliwości opracowywania w roku 2009 planu działalności rolnośrodowiskowej do dnia 15 maja ze względu na późny termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia (§ 38 ust 1 pkt 1).

Oprócz zmian w części normatywnej rozporządzenia proponuje się wprowadzenie zmiany do załączników:

- w załączniku nr 1, w części trzeciej - proponuje się wprowadzenie do planu działalności rolnośrodowiskowej jako załącznika – dokumentacji przyrodniczej;
- w załączniku nr 3, w części drugiej pkt 2 lit b - dla wariantów 2.9-2.12 proponuje się wprowadzenie obowiązku utrzymywania minimalnej obsady drzew i krzewów;
- w załączniku nr 4 - wprowadza się zmiany, które mają na celu poprawę błędów w nazewnictwie gatunków roślin oraz doprecyzowaniu zapisów dla wariantu dziewiątego, dziesiątego, jedenastego i dwunastego pakietu „Rolnictwo ekologiczne”, które wskazują bezpośrednio na rośliny uprawne. Zmiana ta ma na celu eliminację dzikich odmian tych gatunków. Ponadto, ust. 3 pkt 2 tego załącznika został uzupełniony o odmiany jabłoni często spotykane w sadach tradycyjnych, Proponuje się ponadto, dodać załączniki, które porządkują dotychczasowe zapisy:

- załącznik nr 8 dotyczący minimalnej obsady drzew i krzewów w przypadku zobowiązania podjętego na mocy uchylanego rozporządzenia.

W związku z tym, iż program rolnośrodowiskowy rozpoczął się w roku 2008 wprowadzono przepis, zgodnie z którym zadania w ramach pakietów dla zobowiązań zaciągniętych w ramach programu na mocy uchylanego rozporządzenia realizowane są według dotychczasowych przepisów, chyba że przepisy projektowanego rozporządzenia stanowią inaczej (§ 34).

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) niniejszy projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projektowane rozporządzenie znajduje się w Programie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na okres luty 2009 r.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia ze względu na rozpoczęcie programu rolnośrodowiskowego z dniem 1 marca. Rozwiązanie takie konieczne jest także dlatego, ponieważ od 1 stycznia 2009 r. rolnicy otrzymujący płatności w ramach systemu jednolitej płatności obszarowej oraz beneficjenci otrzymujący pomoc w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, określonego w przepisach ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zobowiązani są do przestrzegania wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, o których mowa w załączniku III pkt A rozporządzenia nr 1782/2003.

Ocena skutków regulacji:

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowane rozporządzenie.

Projektowane rozporządzenie dotyczy rolników, powiatowych oddziałów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, podmiotów prowadzących działalność w zakresie doradzania odnośnie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej, służb ochrony przyrody (regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, dyrektorów parków narodowych), jednostek certyfikujących gospodarstwa ekologiczne, Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, jednostek badawczo – rozwojowych koordynujących lub realizujących zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, podmiotów prowadzących księgi zwierząt hodowlanych.

2. Dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego.

Działanie uruchomione zostało w 2008 roku (nabór wniosków to 15 marca - 15 maja terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej). Zapotrzebowanie na środki finansowe na współfinansowanie tego działania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) z budżetu krajowego zostanie przewidziane w ustawie budżetowej na rok 2009. 80 % środków finansowych (1 843 000 000 euro) przewidzianych na udzielanie wsparcia w ramach działania pt. *Program rolnośrodowiskowy* pochodzić będzie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Środki na finansowanie realizacji programu rolnośrodowiskowego w całym okresie wdrażania w latach 2007-2013 wyniosą łącznie 2 303 750 000 euro. Zwiększone wydatki budżetu będą związane z finansowaniem kosztów obsługi wniosków i prowadzenia działań kontroli na miejscu w zakresie podstawowych wymagań oraz realizacji poszczególnych pakietów rolnośrodowiskowych. Koszty kontroli na miejscu oraz koszty obsługi wniosków zostaną pokryte z budżetu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Przewiduje się, że w okresie wdrażania niniejszego działania około 350 tys. rolników będzie beneficjentami programu rolnośrodowiskowego (w tym 150 tys. to rolnicy, których gospodarstwa znajdują się na obszarze Natura 2000).

3. Rynek pracy.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało zasadniczego wpływu na rynek pracy. W dalszej perspektywie wejście w życie rozporządzenia może przyczynić się do poprawy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz walorów przyrodniczych, co jako istotny zasób gospodarczy kraju, może być źródłem przewagi konkurencyjnej społeczności zamieszkującej te obszary.

4. Konkurencyjność wewnętrzna i zewnętrzna gospodarki.

Wejście w życie rozporządzenia wyrówna warunki konkurencji wewnętrznej sektora rolnego oraz będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność polskiego rolnictwa na wspólnym rynku.

5. Sytuacja i rozwój regionalny.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie miało pozytywny wpływ na rozwój regionalny na obszarach wdrażania pakietów rolnośrodowiskowych, poprzez znaczenie tych działań dla zachowania walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz promocję rolnictwa przyjaznego dla środowiska.

6. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia oparty jest na Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, który był szeroko konsultowany z instytucjami i organizacjami społeczno-zawodowymi związanymi z sektorem rolnym.

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z następującymi organizacjami:

- 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 3) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 4) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 5) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 6) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 7) Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;

- 8) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 9) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 10) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 11) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 12) Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 13) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 14) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 15) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;
- 16) Związek Zawodowy Rolników „OJCZYŻNA”;
- 17) CDR Brwinów;
- 18) Instytut Zootechniki - PIB.

Opracowano w Departamencie
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym

Akceptował: